

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) NUTARTIS

2022 m. lapkričio 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Kova su korupcija – Sąjungos finansinių interesų apsauga – SESV 325 straipsnio 1 dalis – FIA konvencija – Sprendimas 2006/928/EB – Baudžiamosios bylos – *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas, Rumunija) sprendimai dėl teismo sudėties didelio masto korupcijos bylose – Nacionalinių teismų teisėjų pareiga užtikrinti visišką *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas) sprendimų veiksmingumą – Dėl šių sprendimų nepaisymo kylanti teisėjų drausminė atsakomybė – Teisė netaikyti *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas) sprendimų, neatitinkančių Sąjungos teisės – Sąjungos teisės viršenybės principas“

Sujungtose bylose C-859/19, C-926/19 ir C-929/19

dėl *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, Rumunija) 2019 m. lapkričio 19 d. (C-859/19), 2019 m. lapkričio 6 d. (C-926/19) ir 2019 m. gruodžio 16 d. (C-929/19) nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2019 m. lapkričio 26 d. (C-859/19) ir 2019 m. gruodžio 18 d. (C-926/19 ir C-929/19), pagal SESV 267 straipsnį pateiktų trijų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

FX,

CS,

ND (C-859/19),

BR,

CS,

DT,

ES,

FV,

GW (C-926/19),

CD,

* Proceso kalba: rumunų.

CLD,

GLO,

ŞDC,

PVV (C-929/19),

dalyvaujant:

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție (C-859/19, C-926/19 ir C-929/19),

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Structura Centrală (C-926/19),

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (C-926/19),

Agenția Națională de Administrare Fiscală (C-926/19 ir C-929/19),

HX (C-926/19),

IY (C-926/19),

SC Uranus Junior 2003 SRL (C-926/19),

SC Complexul Energetic Oltenia SA (C-929/19),

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro šeštosios kolegijos pirmininko pareigas einantis pirmosios kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev (pranešėjas), teisėjai A. Kumin ir I. Ziemele,

generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į išklausius generalinį advokatą priimtą sprendimą išspręsti bylą motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį,

priima šią

Nutartį

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą iš esmės susiję su ESS 2 straipsnio ir 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, SESV 325 straipsnio 1 dalies, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio, 1995 m. liepos 26 d. Briuselyje pasirašytos ir prie 1995 m. liepos 26 d. Tarybos akto pridėtos Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos,

parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (OL C 316, 1995, p. 48; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 8 t., p. 57, toliau – FIA konvencija), 1 straipsnio 1 dalies ir 2 straipsnio 1 dalies, taip pat Sąjungos teisės viršenybės principo aiškinimu.

- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant baudžiamąsias bylas prieš FX, CS ir ND (byla C-859/19), BR, CS, DT, ES, FV ir GW (byla C-926/19) ir CD, CLD, GLO, ŠDC ir PVV (byla C-929/19) dėl, be kita ko, korupcijos ir sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje nusikalstamų veikų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

FIA konvencija

- 3 FIA konvencijos 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Šioje Konvencijoje Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas – tai:

- a) išlaidų srityje – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su:

- suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų valdomų ar jų vardu valdomų biudžetų lėšų pasisavinimas ar neteisėtas užlaikymas,
- tuos pačius padarinius sukeliančiu informacijos neatskleidimu pažeidžiant konkretų įsipareigojimą,
- netinkamu tokių lėšų naudojimu ne tiems tikslams, kuriems jos buvo iš pradžių skirtos;

- b) pajamų srityje – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su:

- suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteisėtas Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų valdomų ar jų vardu valdomų biudžetų išteklių mažinimas,

<...>“

- 4 Šios konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 1 straipsnyje nurodytą veiką ir dalyvavimą 1 straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikoje, jos kurstymą ar kėsimąsi ją padaryti būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis, įskaitant bent stambaus sukčiavimo atvejais laisvės atėmimą apimančias bausmes, dėl kurių gali būti taikoma ekstradicija, suprantant, kad stambiu sukčiavimu yra laikomas toks sukčiavimas, kuris yra susijęs su tam tikra mažiausia suma, kurią turi nustatyti kiekviena valstybė narė. Ši mažiausia suma negali būti nustatyta didesnė kaip 50 000 [eurų].“

- 5 1996 m. rugsėjo 27 d. Europos Sąjungos Taryba parengė protokolą prie Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL C 313, 1996, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 19). Šio protokolo 2 ir 3 straipsniuose numatyta, kad jis apima pasyviosios ir aktyviosios korupcijos veiksmus.

Stojimo aktas

- 6 2007 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Akto dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 157, 2005, p. 203, toliau – Stojimo aktas) 39 straipsnyje numatyta:

„1. Jei, remiantis nuolatine Komisijos vykdoma Bulgarijos ir Rumunijos per stojimo derybas priimtų įsipareigojimų stebėseną ir pirmiausia Komisijos parengtomis stebėsenos ataskaitomis, nustatoma, kad Rumunijos arba Bulgarijos pasiruošimo priimti ir įgyvendinti *acquis* lygis yra toks, kad esama rimto pavojaus, kad kuri nors iš šių valstybių bus akivaizdžiai nepasirengusi įvykdyti narystės reikalavimus iki įstojimo dienos 2007 m. sausio 1 d. keliose svarbiose srityse, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, gali vieningai nuspręsti vieneriems metams atidėti tos valstybės stojimo dieną iki 2008 m. sausio 1 d.

2. Nepaisant 1 dalies, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma gali priimti 1 dalyje nurodytą sprendimą dėl Rumunijos, jeigu buvo pastebėta rimtų trūkumų Rumunijai vykdant vieną arba keletą IX priedo I punkte išvardytų įsipareigojimų ir reikalavimų.

3. Nepaisant 1 dalies ir nepažeidžiant 37 straipsnio, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir 2005 m. rudenį atlikusi Rumunijos padarytos pažangos konkurencijos politikos srityje įvertinimą, kvalifikuota balsų dauguma gali priimti 1 dalyje nurodytą sprendimą dėl Rumunijos, jeigu buvo pastebėta rimtų trūkumų Rumunijai vykdant Europos sutartimi priimtus įsipareigojimus arba vieną ar keletą IX priedo II punkte išvardytų įsipareigojimų ir reikalavimų.“

- 7 Stojimo akto IX priedo „Konkretūs Rumunijos priimti įsipareigojimai ir vykdytini reikalavimai 2004 m. gruodžio 14 d. užbaigus stojimo derybas (nurodyti Stojimo akto 39 straipsnyje)“ I punktas suformuluotas taip:

„Dėl 39 straipsnio 2 dalies

<...>

4. Žymiai suaktyvinti kovą su korupcija ir ypač su aukštas pareigas užimančių asmenų korupcija, užtikrinant griežtą kovą su korupcija skirtų teisės aktų vykdymą ir veiksmingą Nacionalinės kovos su korupcija prokuratūros (NKKP) nepriklausomumą bei nuo 2005 m. lapkričio mėn. kasmet teikiant itin tikinamą NKKP veiklos kovojant su aukštas pareigas užimančių asmenų korupcija ataskaitą. NKKP privalo būti skiriama personalo, finansinių ir mokymo išteklių, taip pat įrangos, reikalingos jos svarbiai funkcijai atlikti.

5. <...> [Nacionalinės kovos su korupcija strategijoje] privalo būti įsipareigojimas iki 2005 m. pabaigos peržiūrėti ilgai užsitęsiantį baudžiamąjį procesą, siekiant užtikrinti, kad korupcijos bylos būtų išnagrinėtos greitai ir skaidriai tam, kad būtų garantuotos tinkamos atgrasanti poveikį turinčios sankcijos; <...>

<...>“

Sprendimas 2006/928/EB

8 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas 2006/928/EB, nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56), buvo priimtas Rumunijos stojimo į Sąjungą, turėjusio įvykti 2007 m. sausio 1 d., kontekste, remiantis, be kita ko, Stojimo akto 37 ir 38 straipsniais. Šio sprendimo 1–6 ir 9 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

- „(1) Europos Sąjunga grindžiama visoms valstybėms narėms bendru teisinės valstybės principu.
- (2) Laisvės, saugumo bei teisingumo erdvė ir vidaus rinka, sukurtos Europos Sąjungos sutartimi ir Europos bendrijos steigimo sutartimi, grindžiamos tarpusavio pasitikėjimu, kad administraciniai ir teismo sprendimai bei praktika visose valstybėse narėse atitinka teisinės valstybės principą.
- (3) Tai reiškia, kad visose valstybėse narėse turi egzistuoti nešališka, nepriklausoma ir veiksminga teisminė bei administracinė sistema, aprūpinta priemonėmis, būtinomis, *inter alia*, kovoti su korupcija.
- (4) 2007 m. sausio 1 d. Rumunija taps Europos Sąjungos nare. Nors Komisija atkreipė dėmesį į dideles Rumunijos pastangas pasirengimui narystei ES užbaigti, savo 2006 m. rugsėjo 26 d. ataskaitoje ji nurodė ir likusius, visų pirma su teisminės sistemos ir teisėsaugos institucijų atskaitomybe bei veiksmingumu susijusius klausimus, – sritis, kuriose vis dar būtina tolesnė pažanga siekiant užtikrinti šių institucijų gebėjimus įgyvendinti ir taikyti priemones, priimtas vidaus rinkai ir laisvės, saugumo bei teisingumo erdvei sukurti.
- (5) Stojimo akto 37 straipsniu Komisija įgaliojama imtis reikiamų priemonių kilus realiam pavojui, kad dėl Rumunijos priimtų išipareigojimų neįgyvendinimo gali būti pažeistas vidaus rinkos veikimas. Stojimo akto 38 straipsniu Komisija įgaliojama imtis reikiamų priemonių kilus realiam pavojui, kad Rumunijoje gali būti rimtų trūkumų perkeliant, įgyvendinant arba taikant aktus, priimtus pagal ES sutarties VI antraštinę dalį ir pagal EB sutarties IV antraštinę dalį.
- (6) Likę su teisminės sistemos ir teisėsaugos institucijų atskaitomybe bei veiksmingumu susiję klausimai pateisina bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmo sukūrimą.

<...>

- (9) Šį sprendimą reikėtų iš dalies pakeisti, jei Komisija nustatytų, kad būtina koreguoti orientacinius tikslus. Šis sprendimas turėtų būti panaikintas tinkamai įgyvendinus visus orientacinius tikslus.“

9 Sprendimo 2006/928 1 straipsnyje numatyta:

„Kiekvienais metais iki kovo 31 d., o pirmą kartą – ne vėliau kaip 2007 m. kovo 31 d., Rumunija pateiks Komisijai ataskaitą apie padarytą pažangą siekiant priede nurodytų orientacinių tikslų.

Komisija bet kuriuo metu gali suteikti techninę pagalbą vykdydama įvairią veiklą arba rinkti ir keisti informaciją apie orientacinius tikslus. Be to, šiuo tikslu Komisija bet kuriuo metu gali

organizuoti specialistų misijas į Rumuniją. Tokiu atveju Rumunijos valdžios institucijos teikia būtiną paramą.“

10 Šio sprendimo 2 straipsnyje nustatyta:

„Komisija pirmą kartą 2007 m. birželio mėn. pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai savo pastabas ir išvadas dėl Rumunijos ataskaitos.

Komisija kitą ataskaitą pateiks vėliau atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, bet ne rečiau kaip kas šešis mėnesius.“

11 Minėto sprendimo 4 straipsnyje numatyta:

„Šis sprendimas skirtas visoms valstybėms narėms.“

12 To paties sprendimo priedas suformuluotas taip:

„1 straipsnyje minėti orientaciniai tikslai, kurių turi siekti Rumunija:

1. Užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą, didinant Aukštesniosios magistratų tarybos gebėjimus ir atskaitomybę. Teikti ataskaitas ir stebėti naujųjų Civilinio proceso ir Baudžiamojo proceso kodeksų poveikį.
2. Kaip numatyta, įsteigti Integralumo agentūrą, kuri būtų atsakinga už turto, interesų nesuderinamumo ir galimų interesų konfliktų tikrinimą, taip pat už privalomųjų sprendimų priėmimą, kurių pagrindu būtų imamasi atgrasančių sankcijų.
3. Remiantis iki šiol padaryta pažanga toliau profesionaliai atlikti nešališkus tyrimus dėl aukštųjų pareigūnų kaltinimų korupcija.
4. Imtis tolesnių priemonių užkirsti kelią korupcijai ir kovoti su ja, ypač vietos valdžios institucijose.“

Rumunijos teisė

Rumunijos Konstitucija

13 *Constituția României* (Rumunijos Konstitucija) III antraštinė dalis „Valstybės institucijos“ apima, be kita ko, su „teismine valdžia“ susijusį VI skyrių, jame yra šios Konstitucijos 126 straipsnis. Tame straipsnyje nustatyta:

„1. Teisingumą vykdo *Înalta Curte de Casație și Justiție* [(Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, Rumunija)] ir kitos pagal įstatymą steigiamos teisminės institucijos.

<...>

3. Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas pagal kompetenciją formuoja vienodą teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus.

4. Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo sudėtį ir jo veiklos tvarką nustato organinis įstatymas.

<...>

6. Viešojo administravimo institucijų priimamų administracinių aktų, išskyrus teisės aktus, priimamus įgyvendinant su Parlamento veikla susijusius teisinius santykius bei karinio pobūdžio įsakymus, teisminė kontrolė administracinių ginčų nagrinėjimo procedūros nustatyta tvarka yra garantuojama. Administracinius ginčus nagrinėjančios teisminės institucijos turi įgaliojimus nagrinėti asmenų, kurių teisės ir interesus pažeidė ordonansai arba jų nuostatos, pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, reikalavimus.“

14 Rumunijos Konstitucijos V antraštinė dalis „*Curtea Constituțională*“ [(Konstitucinis Teismas, Rumunija) (toliau – Konstitucinis Teismas)] apima 142–147 straipsnius. Šios konstitucijos 146 straipsnyje numatyta:

„Konstitucinis Teismas vykdo šias funkcijas:

<...>

d) nagrinėja prieštaravimus dėl įstatymų ir ordonansų (potvarkių) atitikties Konstitucijai, pateiktus teisme arba komercinio arbitražo teisme; visuomeninis advokatas taip pat gali tiesiogiai prašyti ištirti teisės akto konstitucingumą;

e) nagrinėja konstitucinio pobūdžio teisinius ginčus tarp viešosios valdžios institucijų Rumunijos Prezidento, bet kurių Parlamento rūmų pirmininko, *primului-ministru* [(Ministras Pirmininkas)] ar [Aukščiausiosios magistratų tarybos] pirmininko prašymu;

<...>“

Baudžiamasis kodeksas

15 *Codul penal* (Baudžiamasis kodeksas) 154 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Baudžiamosios atsakomybės senaties terminai yra tokie:

a) 15 metų, jeigu už padarytą nusikalstamą veiką pagal teisės aktus baudžiama laisvės atėmimu iki gyvos galvos arba didesne nei 20 metų laisvės atėmimo bausme;

b) 10 metų, jeigu už padarytą nusikalstamą veiką pagal teisės aktus baudžiama didesne nei 10 metų, bet ne didesne nei 20 metų laisvės atėmimo bausme;

c) 8 metai, jeigu už padarytą nusikalstamą veiką pagal teisės aktus baudžiama didesne nei 5 metų, bet ne didesne nei 10 metų laisvės atėmimo bausme;

d) 5 metai, jeigu už padarytą nusikalstamą veiką pagal teisės aktus baudžiama didesne nei 1 metų, bet ne didesne nei 5 metų laisvės atėmimo bausme;

e) 3 metai, jeigu už padarytą nusikalstamą veiką pagal teisės aktus baudžiama ne didesne nei 1 metų laisvės atėmimo bausme arba bauda.“

16 Šio kodekso 155 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„154 straipsnyje nustatyti senaties terminai laikomi pasibaigusiais, jei buvo praleisti du kartus, nepaisant to, kiek kartų buvo nutrūkusi jų eiga.“

Baudžiamojo proceso kodeksas

17 *Codul de procedură penală* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 40 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas kaip pirmoji instancija nagrinėja aukštas pareigas užimančių pareigūnų nusikaltimus, kuriais kėsiamasi į konstitucinę santvarką, taip pat nusikalstamas veikas, kurias padarė senatoriai, deputatai, Europos Parlamento nariai iš Rumunijos, Vyriausybės nariai, Konstitucinio Teismo teisėjai, Aukščiausiosios magistratų tarybos nariai, Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo teisėjai ir *Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție* [(Prokuratūra prie Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo, Rumunija)].“

18 Šio kodekso 281 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Negaliojančiomis dėl jų pažeidimo visada tampa nuostatos dėl:

<...>

b) teismų jurisdikcijos *ratione materiae* ir *ratione personae*, jeigu bylą išnagrinėjęs teismas yra žemesnės instancijos nei jurisdikciją turintis teismas;

<...>“

19 Minėto kodekso 426 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Toliau nurodytais atvejais gali būti pateiktas ypatingasis skundas dėl baudžiamosiose bylose priimtų ir įsiteisėjusių nuosprendžių panaikinimo:

<...>

d) jeigu apeliacinio teismo sudėtis neatitinka teisės aktų arba yra nesuderinamumas;

<...>“

20 To paties kodekso 428 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Skundas dėl panaikinimo, grindžiamas 426 straipsnio a ir c–h punktuose nurodytais motyvais, gali būti pateiktas per 30 dienų nuo pranešimo apie apeliacinio teismo sprendimą dienos.“

Įstatymas Nr. 78/2000

- 21 2000 m. gegužės 18 d. *Legea Nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție* (Įstatymas Nr. 78/2000 dėl korupcinių veikų prevencijos, nustatymo ir sankcijų už jas) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 219, 2000 m. gegužės 18 d.) 5 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį įstatymą korupcinio pobūdžio nusikalstamomis veikomis laikomos Baudžiamojo kodekso 289–292 straipsniuose numatytos nusikalstamos veikos, įskaitant veiką, kurią padaro Baudžiamojo kodekso 308 straipsnyje nurodyti asmenys.“

- 22 Įstatymo Nr. 78/2000 5 straipsnio 1 dalyje nurodyti Baudžiamojo kodekso straipsniai yra atitinkamai susiję su pasyviaja korupcija (289 straipsnis), aktyviaja korupcija (290 straipsniai), prekyba poveikiu (291 straipsnis) ir aktyviaja prekyba poveikiu (292 straipsnis).

- 23 Šio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Nagrinėjant pirmąją instancija bylas dėl šiame įstatyme numatytų nusikalstamų veikų sudaromos specializuotos bylas nagrinėjančios teismo sudėtys.“

Įstatymas Nr. 303/2004

- 24 2004 m. birželio 28 d. *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor* (Įstatymas Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso) (pakartotinai paskelbtas *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 826, 2005 m. rugsėjo 13 d.), iš dalies pakeisto 2012 m. sausio 17 d. *Legea nr. 24/2012* (Įstatymas Nr. 24/2012) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 51, 2012 m. sausio 23 d.) (toliau – Įstatymas Nr. 303/2004), 99 straipsnyje numatyta:

„Drausminiais nusižengimais laikomi:

<...>

o) nuostatų dėl atsitiktinio bylų paskirstymo nepaisymas;

<...>

ș) <...> Konstitucinio Teismo sprendimų nepaisymas;

<...>“

- 25 Šio įstatymo 100 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Drausminės nuobaudos, kurios gali būti skiriamos teisėjams ir prokurorams atsižvelgiant į pažeidimų sunkumą, yra:

<...>

e) pašalinimas iš magistratų korpuso.“

26 Minėto įstatymo 101 straipsnyje nustatyta:

„100 straipsnyje numatytas drausmines nuobaudas Aukščiausiosios magistratų tarybos veiklą reglamentuojančiame organiniame įstatyme numatytais sąlygomis skiria jos padaliniai.“

Įstatymas Nr. 304/2004

27 2004 m. birželio 28 d. *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară* (Įstatymas Nr. 304/2004 dėl teismų sistemos organizavimo) (pakartotinai paskelbtas *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 827, 2005 m. rugsėjo 13 d.) buvo iš dalies pakeistas, be kita ko:

- 2010 m. spalio 25 d. *Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor* (Įstatymas Nr. 202/2010, kuriuo numatomos bylų nagrinėjimo pagreitinimo priemonės) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 714, 2010 m. spalio 26 d.),
- 2013 m. liepos 19 d. *Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale* (Įstatymas Nr. 255/2013, kuriuo įgyvendindamas Įstatymas Nr. 135/2010 dėl Baudžiamojo proceso kodekso ir iš dalies keičiami bei papildomi tam tikri norminiai aktai, kuriais priimamos nuostatos, susijusios su baudžiamuoju procesu) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 515, 2013 m. rugpjūčio 14 d.),
- 2018 m. liepos 20 d. *Legea nr. 207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară* (Įstatymas Nr. 207/2018, kuriuo iš dalies keičiamas ir papildomas Įstatymas Nr. 304/2004 dėl teismų sistemos organizavimo) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 636, 2018 m. liepos 20 d.)

28 Įstatymo Nr. 304/2004, kuris paskutinį kartą buvo iš dalies pakeistas Įstatymu Nr. 207/2018 (toliau – iš dalies pakeistas Įstatymas Nr. 304/2004), 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Kiekvienų metų pradžioje Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančioji taryba pirmininko arba jo pavaduotojo siūlymu gali tvirtinti Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo kolegijose specializuotas bylas nagrinėjančio teismo sudėtis, atsižvelgdama į bylų skaičių ir pobūdį, kiekvienos kolegijos darbo apimtį, teisėjų specializaciją ir būtinybę pasinaudoti jų profesine patirtimi.“

29 Šio įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Penkių teisėjų sudėties teismas nagrinėja apeliacinius skundus dėl Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmąja instancija priimtų sprendimų, priima sprendimus dėl kasacinių skundų, pateiktų dėl bylų nagrinėjusio teismo sudėties, kurią sudaro penki teisėjai, apeliacine tvarka jau priimtų sprendimų, nagrinėja skundus, pateiktus dėl Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmąja instancija priimtų sprendimų, įstatyme numatytais atvejais nagrinėja drausmines bylas, taip pat kitas bylas, atsižvelgdama į pagal įstatymą jai suteiktus įgaliojimus.“

30 Minėto įstatymo 29 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančioji taryba turi šiuos įgaliojimus:

a) tvirtina Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisykles, taip pat etatų planus;

<...>

f) įgyvendina kitus įgaliojimus, numatytus Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklėse.“

31 To paties įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Baudžiamosioms byloms nagrinėti konkrečios sudėties teismo kolegija sudaroma taip:

a) bylose, kurias pagal įstatymą pirmąja instancija turi nagrinėti Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, konkrečios sudėties teismo kolegiją sudaro trys teisėjai;

<...>“

32 Iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 304/2004 32 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekvienų metų pradžioje Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančioji taryba pirmininko arba jo pavaduotojų siūlymu tvirtina konkrečios sudėties penkių teisėjų kolegijų skaičių ir jų sudarymą.

<...>

4. Šioms konkrečios sudėties teismo kolegijoms priklausančius teisėjus viešame teismo posėdyje traukiant burtus paskiria pirmininkas, o jo nesant – vienas iš dviejų Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininko pavaduotojų. Konkrečios sudėties teismo kolegijų nariai gali būti keičiami tik išimtiniais atvejais atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, nustatytus Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklėse.

5. Iš konkrečių penkių teisėjų sudarytai teismo kolegijai pirmininkauja Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas, vienas iš dviejų pirmininko pavaduotojų arba skyrių pirmininkai, jeigu jie pagal šio straipsnio 4 dalį paskirti į atitinkamos sudėties teismo kolegiją.

6. Jeigu nė vienas iš pirma išvardytų asmenų nėra paskirtas į teismo kolegiją, sudarytą iš konkrečių penkių teisėjų, kiekvienas teisėjas pirmininkauja kolegijai rotacijos tvarka, atsižvelgiant į teisėjo darbo teisme stažą.

7. Iš konkrečių penkių teisėjų sudarytos teismo kolegijos jurisdikcijai priskirtos bylos paskirstomos atsitiktine tvarka, naudojant kompiuterizuotą sistemą.“

33 Įstatymu Nr. 202/2010 pakeistos Įstatymo Nr. 304/2004 redakcijos 32 straipsnyje buvo nustatyta:

„1. Baudžiamosioms byloms nagrinėti kiekvienų metų pradžioje sudaromos dvi iš konkrečių penkių teisėjų sudarytos teismo kolegijos, kurioms priklauso tik Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus nariai.

<...>

4. Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančioji taryba tvirtina konkrečios penkių teisėjų sudėties teismo kolegijų sudarymą. Šioms byloms nagrinėjančio teismo kolegijų sudėtimis priklausančius teisėjus paskiria pirmininkas, o jo nesant – Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininko pavaduotojas. Konkrečios sudėties teismo kolegijų nariai gali būti keičiami tik išimtiniais atvejais atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, nustatytus Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklėse.

5. Iš konkrečių penkių teisėjų sudarytai teismo kolegijai pirmininkauja Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas. Nesant jų, konkrečios sudėties teismo kolegijai gali pirmininkauti teismo pirmininko paskirtas skyriaus pirmininkas, o nesant jo – Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininko pavaduotojas.

6. 1 ir 2 dalyse nurodytoms konkrečios sudėties teismo kolegijoms priskirtos bylos paskirstomos atsitiktine tvarka, naudojant kompiuterizuotą sistemą.“

34 Įstatymu Nr. 255/2013 pakeistos Įstatymo Nr. 304/2004 redakcijos 32 straipsnio 1 ir 6 dalys buvo suformuluotos beveik taip pat, kaip ankstesniame punkte nurodytoje redakcijoje, o šio straipsnio 4 ir 5 dalyse buvo numatyta:

„4. Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančioji taryba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko siūlymu tvirtina konkrečios sudėties penkių teisėjų kolegijų skaičių ir jų sudarymą. Šioms konkrečios sudėties teismo kolegijoms priklausančius teisėjus viešame teismo posėdyje traukiant burtus paskiria Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas, o jo nesant – teismo pirmininko pavaduotojas. Konkrečios sudėties teismo kolegijų nariai gali būti keičiami tik išimtiniais atvejais atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, nustatytus Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklėse.

5. Iš penkių teisėjų sudarytai teismo kolegijai pirmininkauja Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas, jeigu jis, kaip numatyta 4 dalyje, paskirtas į konkrečios sudėties teismo kolegiją, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas arba vyriausiasis narys.“

35 Iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 304/2004 33 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas, o jo nesant – vienas iš teismo pirmininko pavaduotojų, pirmininkauja jungtiniams skyriams, konkrečios sudėties teismo kolegijai, nagrinėjančiai įstatymo interesais pateiktus skundus arba priimančiai sprendimus teisės klausimais, iš penkių teisėjų sudarytai teismo kolegijai ir bet kokios sudėties skyriuose sudarytai teismo kolegijai, jeigu dalyvauja nagrinėjant bylą.

<...>

3. Skyrių pirmininkai gali pirmininkauti bet kokios sudėties skyriuose sudarytai teismo kolegijai, o kiti teisėjai pirmininkauja rotacijos būdu.“

36 Įstatymo Nr. 304/2004 su pakeitimais, padarytais Įstatymu Nr. 202/2010, 33 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta:

„Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas arba, jo nesant, pirmininko pavaduotojas, pirmininkauja jungtiniams skyriams, iš penkių teisėjų sudarytai teismo kolegijai ir skyriuose sudarytai bet kurios sudėties teismo kolegijai, jeigu dalyvauja nagrinėjant bylą.“

37 Įstatymo Nr. 304/2004 su pakeitimais, padarytais Įstatymu Nr. 255/2013, 33 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas, o jo nesant – vienas iš pirmininko pavaduotojų, pirmininkauja jungtiniams skyriams, konkrečios sudėties teismui, nagrinėjančiam įstatymo interesais pateiktus skundus arba priimančiam sprendimus teisės klausimais, iš penkių teisėjų sudarytai teismo kolegijai ir bet kokios sudėties skyriuose sudarytai teismo kolegijai, jeigu dalyvauja nagrinėjant bylą.“

Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklės

38 2004 m. rugsėjo 21 d. *Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție* (Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklės) (toliau – Organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklės), iš dalies pakeistų 2014 m. sausio 28 d. *Hotărârea Nr. 3/2014 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție* (Sprendimas Nr. 3/2014, kuriuo iš dalies keičiamos ir papildomos Organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklės) (*Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 75, 2014 m. sausio 30 d.), 28 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Aukščiausiajame kasaciniame ir teisingumo teisme veikia penkių teisėjų kolegijos, turinčios įstatyme numatytą jurisdikciją.

<...>

4. Penkių teisėjų kolegijoms atitinkamais atvejais pirmininkauja pirmininkas, jo pavaduotojai, Baudžiamųjų bylų kolegijos pirmininkas arba vyriausias narys.“

39 Šių taisyklių 29 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Siekdamas sudaryti konkrečios sudėties penkių teisėjų teismo kolegijas baudžiamosioms byloms nagrinėti Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo pirmininkas arba jo nesant – vienas iš teismo pirmininko pavaduotojų, kasmet, traukdamas burtus, viešame posėdyje į kiekvieną konkrečios sudėties teismo kolegiją paskiria keturis arba atitinkamais atvejais – penkis teisėjus iš Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-859/19

- 40 Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija 2017 m. spalio 17 d. nuosprendžiu pirmojoje instancijoje nuteisė FX, *Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași* (prokuratūra prie Jasų apygardos teismo) prokurorą, subendrinta dvejų metų ir vienuolikos mėnesių laisvės atėmimo bausme ir bauda už nusikalstamas veikas – pasyviąją korupciją, finansinių sandorių sudarymą, kaip komercinius veiksmus, nesuderinamus su pareigomis, atliktus siekiant nepagrįstai įgyti pinigų, turto ar kitos naudos, taip pat klaidingų deklaracijų pateikimą, – padarytas 2014 ir 2015 m., ir išteisino dėl pinigų plovimo nusikalstamos veikos. Tuo pačiu baudžiamuoju nuosprendžiu CS ir ND išteisinti dėl melagingų parodymų davimo nusikalstamos veikos.
- 41 FX ir *Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție* (Prokuratūra prie Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo – Nacionalinė antikorupcijos direkcija, Rumunija) (toliau – DNA) pateikė apeliacinius skundus dėl šio nuosprendžio. Pagrindinė byla buvo įregistruota ir paskirta Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo penkių teisėjų kolegijai, kaip apeliacinės instancijos teismui.
- 42 Vykstant apeliaciniam procesui Konstitucinis Teismas 2018 m. lapkričio 7 d. paskelbė Sprendimą Nr. 685/2018. Šiame sprendime Konstitucinis Teismas, į kurį pagal Rumunijos Konstitucijos 146 straipsnio e punktą kreipėsi Ministras Pirmininkas, iš pradžių konstatavo Parlamento ir Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo konstitucinio pobūdžio teisinį ginčą, kuris kilo dėl to teismo vadovaujančios tarybos sprendimų, atsižvelgiant į praktiką, kurios laikytasi atitinkamu laikotarpiu, skirti traukiant burtus tik keturis iš penkių, o ne visus apeliacine tvarka bylą nagrinėjančios konkrečios sudėties teismo kolegijos narius, taip pažeidžiant iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 304/2004 32 straipsnį, paskui nusprendė, kad taip neteisėtai sudarytos konkrečios sudėties teismo kolegijos apeliacine tvarka priimtas sprendimas yra absoliučiai niekinis, ir galiausiai pažymėjo, kad pagal Rumunijos Konstitucijos 147 straipsnio 4 dalį šis sprendimas nuo paskelbimo dienos taikomas nagrinėjamos bylos, byloms, kuriose sprendimai buvo priimti, tiek, kiek teisės subjektų terminas pateikti tinkamus ypatinguosius skundus dar nėra pasibaigęs, taip pat situacijoms ateityje. Priėmus šį sprendimą pagrindinė byla buvo išbraukta iš registro ir atsitiktine tvarka paskirta vienai iš naujai sudarytų penkių teisėjų kolegijų.
- 43 2019 m. liepos 3 d. Konstitucinis Teismas priėmė Sprendimą Nr. 417/2019, išnagrinėjęs skundą, pateiktą Deputatų Rūmų pirmininko, kurio baudžiamąją bylą tuo metu nagrinėjo Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo konkrečios sudėties penkių teisėjų kolegija, kaip apeliacinė instancija; ji buvo iškelta už veiksmus, patenkančius į Įstatymo Nr. 78/2000 taikymo sritį. Tame sprendime Konstitucinis Teismas iš pradžių konstatavo, kad tarp Parlamento ir Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo kilo konstitucinio pobūdžio teisinis ginčas, kurį lėmė tai, kad pastarajame teisme nebūdavo sudaromos specializuotos konkrečios sudėties teismo kolegijos, pirmąją instanciją nagrinėjančios bylas dėl Įstatymo Nr. 78/2000 29 straipsnio 1 dalyje numatytų nusikalstamų veikų, paskui nusprendė, kad bylą nagrinėjant nespacializuotai konkrečios sudėties teismo kolegijai paskelbtas nuosprendis laikomas absoliučiai niekiniu ir galiausiai nurodė, kad visas bylas, kurias Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas išnagrinėjo pirmąją instancija iki 2019 m. sausio 23 d. ir kuriose priimti nuosprendžiai neįsiteisėjo, turi peržiūrėti pagal šią nuostatą sudarytos konkrečios sudėties specializuotos teismo kolegijos. Iš tiesų tame sprendime Konstitucinis Teismas nurodė, kad nors 2019 m. sausio 23 d. Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančioji taryba priėmė sprendimą, pagal kurį visos jo konkrečios sudėties

kolegijos, sudarytos iš trijų teisėjų, turėjo būti laikomos specializuotomis nagrinėjant korupcijos bylas, tokio sprendimo prieštaravimo Konstitucijai galėtų būti išvengta tik nuo jo priėmimo datos, o ne tiek, kiek tai susiję su praeitimi.

- 44 Grįsdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šioje byloje, pažymi, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nusikalstamos veikos, pavyzdžiui, korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, susijusios su viešaisiais pirkimais, kurie daugiausia finansuojami iš Europos fondų, taip pat su pinigų plovimu susijusios nusikalstamos veikos kenkia arba gali pakenkti Sąjungos finansiniams interesams.
- 45 To teismo teigimu, pirma, kyla klausimas, ar ESS 19 straipsnio 1 dalis, SESV 325 straipsnio 1 dalis, 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017, p. 29) 4 straipsnis ir 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015, p. 73), 58 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nacionaliniam teismui draudžiama taikyti institucijos, kuri nėra teismų sistemos dalis, sprendimą, pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo sprendimą Nr. 417/2019, kuriame buvo išnagrinėtas įprastos teisių gynimo priemonės pagrįstumas, nurodyta grąžinti bylas ir dėl to kilo abejonių dėl baudžiamąjį persekiojimą bei buvo pradėtas naujas teismo procesas pirmoje instancijoje. Iš tiesų valstybės narės, kovodamos su neteisėta veikla, kenkiančia Sąjungos finansiniams interesams, privalo imtis veiksmingų ir atgrasomų priemonių.
- 46 Šiomis aplinkybėmis taip pat reikia nustatyti, ar SESV 325 straipsnio 1 dalyje pavartotas žodžių junginys „[ir kitoms] Sąjungos finansiniams interesams kenkianč[ioms] <...> neteisėtoms veikoms“ apima korupcijos veiksmus tiesiogine prasme, be kita ko, kiek Direktyvos 2017/1371 4 straipsnyje pateiktos „pasyviosios korupcijos“ ir „aktyviosios korupcijos“ apibrėžtys.
- 47 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, kaip ir byloje C-357/19, *euro Box Promotion ir kt.*, kyla klausimas dėl to, ar pagal ESS 2 straipsnyje įtvirtintą teisinės valstybės principą, aiškinamą atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį, draudžiama, kad teisingumo vykdymui poveikį darytų tam tikras kišimasis, kaip antai išplaukiantis iš Sprendimo Nr. 417/2019. Minėtame sprendime Konstitucinis Teismas, neturėdamas teisminių įgaliojimų, nustatė privalomas priemones, pagal kurias reikalaujama pradėti naują teismo procesą dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas nagrinėjančių Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus konkrečios sudėties kolegijų tariamo specializacijos nebuvimo, nors visi šio Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjai, kaip šio teismo magistratai, atitinka šią specializacijos sąlygą.
- 48 Antra, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją ir teisėtumo principo svarbą reikia išaiškinti Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje pavartotos sąvokos „pagal įstatymą įsteigtas teismas“ reikšmę, siekiant nustatyti, ar pagal šią nuostatą draudžiamas Konstitucinio Teismo pateiktas išaiškinimas dėl teismo sudėties neteisėtumo.

- 49 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar nacionalinio teismo teisėjas turi netaikyti Sprendimo Nr. 417/2019, kad užtikrintų visišką Sąjungos taisyklių veiksmingumą. Kalbant apskritai, taip pat reikia išsiaiškinti, ar reikia nepaisyti Konstitucinio Teismo sprendimų padarinių, jei bylose, nagrinėjamos tik pagal nacionalinę teisę, dėl tų sprendimų kyla grėsmė teisėjų nepriklausomumo principui. Šių klausimų kyla visų pirma dėl to, kad pagal Rumunijos drausminių priemonių taikymo tvarką numatyta taikyti drausminę nuobaudą teisėjui, jeigu jis nepaiso Konstitucinio Teismo sprendimų padarinių.
- 50 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad dėl Sprendimo Nr. 417/2019, kuriuo panaikinami pirmąja instancija iki 2019 m. sausio 23 d. priimti Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus kolegijų, sudarytų iš trijų teisėjų, nuosprendžiai, pažeidžiamas bausmių, skiriamų už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančią sunkią neteisėtą veiklą, veiksmingumo principas. Iš tiesų dėl minėto teismo sprendimo sudaromas, pirma, nebaudžiamumo įspūdis ir, antra, kyla sisteminė nebaudžiamumo už sunkias nusikalstamas veikas rizika dėl nacionalinių baudžiamojo persekiojimo senaties termino taikymo taisyklių, turint omenyje proceso, kuris atitinkamų bylų peržiūros atveju vykdomas iki galutinio nuosprendžio priėmimo, sudėtingumą ir trukmę. Pavyzdžiui, pagrindinėje byloje teismo procesas pirmojoje instancijoje dėl savo sudėtingumo tęsėsi maždaug ketverius metus.
- 51 Šiomis aplinkybėmis Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [ESS] 19 straipsnio 1 dalį, SESV 325 straipsnio 1 dalį, [Direktyvos 2015/849] 58 straipsnį ir [Direktyvos 2017/1371] 4 straipsnį reikia aiškinti taip: jiems prieštarauja institucijos, kuri nėra teisminės valdžios institucija, – [Konstitucinis Teismas] – priimtas sprendimas, kuriame dėl to, kad aukščiausioje teisminėje institucijoje nebuvo sudarytos specializuotos atitinkamos srities teisėjų kolegijos, nors jas sudariusių teisėjų specializacija pripažinta [šiam sprendime], nurodoma grąžinti iš naujo nagrinėti korupcijos bylas, dėl kurių tam tikru metu jau buvo priimtas sprendimas ir kurios šiuo metu nagrinėjamos apeliacinėje instancijoje?
 2. Ar [ESS] 2 straipsnį ir [Chartijos] 47 straipsnio [2 dalį] reikia aiškinti taip: jiems prieštarauja institucijos, kuri nėra teisminės valdžios institucija, sprendimas pripažinti neteisėta aukščiausios teisminės valdžios institucijos skyriaus kolegijos sudėtį (kolegija sudaryta iš teisėjų, kurie jų paskyrimo metu atitiko, be kita ko, specializavimosi sąlygą, kurios reikalaujama tam, kad teisėjas būtų paskirtas į aukščiausios instancijos teismo baudžiamųjų bylų skyrių)?
 3. Ar Sąjungos teisės viršenybę reikia aiškinti taip: nacionalinis teismas gali netaikyti byloje dėl konstitucinio ginčo priimto Konstitucinio Teismo sprendimo, kuris yra privalomas pagal nacionalinę teisę?“

Byla C-926/19

- 52 2016 m. birželio 30 d. nuosprendžiu pirmojoje instancijoje Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija nuteisė FV trejų metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausme už 2010–2013 m. padarytas sukčiavimo mokesčių srityje nusikalstamas veikas ir išteisino dėl nusikalstamos veikos sukčiavimo PVM srityje, pinigų plovimo ir kitų nusikalstamų veikų, kuriomis jis buvo kaltinamas. Tuo pačiu nuosprendžiu prokurorai CS ir ES ir policijos pareigūnas DT buvo nuteisti atitinkamai septynerių, dvejų ir ketverių metų bausmėmis,

be kita ko, už korupcijos, jai prilyginamus ar su ja susijusius veiksmus, įvykdytus nuo 2010 m. Galiausiai tuo pačiu nuosprendžiu BR, GW, HX ir IY bei *SC Uranus Junior 2003 SRL* buvo išteisinti dėl nusikalstamų veikų, kuriomis buvo kaltinami.

- 53 BR, CS, DT, ES, FV ir GW, taip pat DNA, *Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Structura Centrală* (Prokuratūra prie Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo – Organizuoto nusikalstamumo ir terorizmo nusikalstamų veikų tyrimo direkcija – Centrinė struktūra, Rumunija) ir *Agenția Națională de Administrare Fiscală* (Nacionalinė mokesčių administravimo agentūra, Rumunija) pateikė apeliacinius skundus dėl šio sprendimo.
- 54 Pagrindinė byla buvo įregistruota ir paskirta Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo penkių teisėjų kolegijai, kaip apeliacinės instancijos teismui. 2018 m. gegužės 7 d. ši kolegija priėmė parodymus ir rašytinius įrodymus, pagrindžiančius apeliacinio skundo motyvus, ir pakvietė liudytojus, kad jie būtų apklausti.
- 55 2018 m. lapkričio 7 d. paskelbus šios nutarties 42 punkte minėtą Konstitucinio Teismo sprendimą Nr. 685/2018, byla buvo perskirta kitai penkių teisėjų kolegijai. 2019 m. gegužės 13 d. nutartimi ši nauja kolegija priėmė parodymus ir rašytinius įrodymus, pagrindžiančius apeliacinio skundo pagrindus, ir pakvietė liudytojus, kad jie būtų apklausti.
- 56 2019 m. liepos 3 d. paskelbus šios nutarties 43 punkte minėtą Konstitucinio Teismo sprendimą Nr. 417/2019, dalis apeliančių paprašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pripažinti 2016 m. birželio 30 d. nuosprendį absoliučiai negaliojančiu, nes jį paskelbė trijų teisėjų kolegija, nesispecializuojanti korupcijos srityje, ir grąžinti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.
- 57 Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šioje byloje, kelia klausimą dėl Sprendimo Nr. 417/2019 atitikties ESS 2 straipsniui ir 19 straipsnio 1 daliai, SESV 325 straipsnio 1 daliai, Chartijos 47 straipsniui ir Direktyvos 2017/1371 4 straipsniui. Kiek tai susiję su SESV 325 straipsniu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nurodo tuos pačius argumentus, kokius nurodė byloje C-859/19. Jis priduria, kad pagrindinėje byloje baudžiamoji byla pirmojoje instancijoje truko daugiau nei ketverius metus.
- 58 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Sprendime Nr. 417/2019 nustatytos privalomos procesinės priemonės, pagal kurias reikalaujama pradėti naują teismo procesą, nes pirmąja instancija bylas nagrinėjusių konkrečios sudėties teismo kolegijų specializacija nebuvo Įstatyme Nr. 78/2000 numatytų nusikalstamų veikų tyrimas. Taigi dėl minėto sprendimo daugelyje bylų, susijusių su sunkiais nusikaltimais, kyla nebaudžiamumo rizika. Tokiomis aplinkybėmis pažeidžiamas SESV 325 straipsnyje įtvirtintas veiksmingumo reikalavimas ir pagrindinė kaltinamojo teisė į tai, kad nuosprendis būtų priimtas per protingą terminą.
- 59 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, kaip ir byloje C-859/19, Teisingumo Teismui reikia pateikti klausimą dėl Konstitucinio Teismo kišimosi atitikties teisinės valstybės principui. Pabrėždamas minėto teismo sprendimų laikymosi svarbą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad jo klausimas susijęs ne su Konstitucinio Teismo jurisprudencija apskritai, bet tik su Sprendimu Nr. 417/2019, kuriame jis kitaip aiškino atitinkamas nesutampančias Įstatymo Nr. 78/2000 ir iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 304/2004

nuostatas dėl konkrečios sudėties specializuotų teismo kolegijų sudarymo, palyginti su Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo aiškinimu, ir, nurodęs peržiūrėti tam tikras bylas, įsikišo į pastarojo teismo įgaliojimus.

60 Šiomis aplinkybėmis Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [ESS] 19 straipsnio 1 dalis, [SESV] 325 straipsnio 1 dalis, [Direktyvos 2015/849] 58 straipsnis ir Direktyvos [2017/1371] 4 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja teisminės valdžios institucijoms nepriklausančios institucijos – [Konstitucinis Teismas] – priimtas sprendimas, kuriame pasisakoma dėl galimai neteisėta teisėjų kolegijos sudėtimi grindžiamo procesinio prieštaravimo, atsižvelgiant į [Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo] teisėjų specializavimosi principą (Rumunijos Konstitucijoje nenumatytą), ir kuriuo teismas įpareigojamas apeliacinėje instancijoje nagrinėjamas (perduotas) bylas grąžinti pirmajai instancijai, kad tas pats teismas priimtų naują sprendimą pirmąja instancija?
2. Ar [ESS] 2 straipsnis ir [Chartijos] 47 straipsni[o antra pastraipa] turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja teisminės valdžios institucijoms nepriklausančios institucijos sprendimas pripažinti neteisėta aukščiausios teisminės valdžios institucijos skyriaus kolegijos sudėtį (kolegija sudaryta iš teisėjų, kurie jų paskyrimo metu atitiko, be kita ko, specializavimosi sąlygą, kurios reikalaujama tam, kad teisėjas būtų paskirtas į aukščiausiosios instancijos teismo baudžiamųjų bylų skyrių)?
3. Ar Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nacionaliniam teismui leidžiama netaikyti Konstitucinio Teismo sprendimo, kuriame išaiškinta žemesnio rango nei konstitucinė teisės norma, susijusi su [Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo] organizavimu ir įtvirtinta nacionaliniame įstatyme dėl korupcinių veiksmų prevencijos, nustatymo ir sankcijų už juos, t. y. norma, kurią teismas šešiolika metų nuolat aiškino vienodai?
4. Ar pagal [Chartijos] 47 straipsnį teisės laisvai kreiptis į teismą principas apima teisėjų specializavimąsi ir specializuotų kolegijų aukščiausiosios instancijos teisme sudarymą?“

Byla C-929/19

- 61 DNA perdavė Aukščiausiajam kasaciniam ir teisingumo teismui baudžiamąją bylą prieš CD, CLD, GLO, ŠDC ir deputatą PVV.
- 62 Kaltinamajame akte iš esmės buvo nurodyta, kad 2007–2009 m. laikotarpiu jie pasisavino dideles sumas iš investicinių fondų, skirtų energijos jėgainių technologiniam pagerinimui užtikrinti, kad, laikantis Sąjungos lygiu nustatytų aplinkos reikalavimų, būtų sumažintas iš šių jėgainių išmetamas sieros dioksido kiekis. Šiuo tikslu ir šiomis aplinkybėmis kaltinamieji, kaip nurodyta kaltinamajame akte, įvykdė korupcijos, sukčiavimo mokesčių, visų pirma PVM srityje, pinigų plovimo ir dokumentų klastojimo nusikalstamas veikas.
- 63 2018 m. gegužės 10 d. nuosprendžiu pirmojoje instancijoje Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija nuteisė CD ketverių metų laisvės atėmimo bausme už 2007–2009 m. padarytas, be kita ko, viešųjų pirkimų teisės aktų pažeidimo ir lėšų pasisavinimo nusikalstamas veikas.

- 64 CLD, GLO, PVV ir ŠDC išteisinti dėl nusikalstamų veikų, kuriomis buvo kaltinami.
- 65 DNA, CD ir *Agencia Națională de Administrare Fiscală* (Nacionalinė mokesčių administravimo agentūra) pateikė apeliacinius skundus dėl šio nuosprendžio.
- 66 Vykstant apeliaciniam procesui Konstitucinis Teismas paskelbė 2019 m. liepos 3 d. Sprendimą Nr. 417/2019.
- 67 Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šioje byloje, kelia klausimą dėl šio sprendimo atitikties ESS 2 straipsniui ir 19 straipsnio 1 daliai, SESV 325 straipsnio 1 daliai, Chartijos 47 straipsniui ir Direktyvos 2017/1371 4 straipsniui. Kiek tai susiję, be kita ko, su SESV 325 straipsniu, šis teismas iš esmės nurodo tuos pačius motyvus kaip ir bylose C-859/19 ir C-926/19.
- 68 Dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies, ESS 2 straipsnyje ir Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinto teisinės valstybės principo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma pabrėžia politinį Konstitucinio Teismo narių skyrimo aspektą ir ypatingą jo padėtį valstybės institucijų struktūroje.
- 69 Antra, pati Rumunijos Konstitucijos 146 straipsnio e punkte numatyta viešosios valdžios institucijų konstitucinio pobūdžio teisinio ginčo pripažinimo procedūra yra problematiška, nes pagal šią nuostatą politinės institucijos yra įgaliotos inicijuoti šią procedūrą. Be to, riba tarp akto neteisėtumo ir konstitucinio pobūdžio teisinio ginčo yra labai nedidelė ir leidžia ribotam teisės subjektų ratui imtis teisių gynimo priemonių kartu su bendrosios kompetencijos teismuose prieinamomis priemonėmis.
- 70 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Sprendime Nr. 685/2018 padaryta Konstitucinio Teismo išvada dėl konstitucinio pobūdžio teisinio ginčo tarp teisminės valdžios ir įstatymų leidžiamosios valdžios yra problematiška. Tame sprendime pats Konstitucinis Teismas kitaip aiškino teisės aktų nuostatas, palyginti su aiškinimu, kurį Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas pateikė įgyvendindamas savo kompetenciją, ir priekaištavo šiam teismui dėl to, kad jis nuolat nepaiso įstatymų leidėjo valios, kad galėtų konstatuoti, jog toks konstitucinio pobūdžio teisinis ginčas egzistuoja.
- 71 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, taip kyla klausimas, ar pagal ESS 2 ir 19 straipsnius, taip pat Chartijos 47 straipsnį draudžiama, kad, esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, Konstitucinis Teismas galėtų kištis į Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo jurisprudenciją, ją kontroliuodamas ir skirdamas sankcijas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Konstitucinio Teismo kišimasis kontroliuojant Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo veiklos teisėtumą, taip pakeičiant teisės aktuose numatytas teisines procedūras, gali turėti neigiamos įtakos teisėsaugos institucijų nepriklausomumui ir patiems teisinės valstybės, numatytos ESS 2 straipsnyje, pagrindams, nes Konstitucinis Teismas nėra teismų sistemos dalis ir neturi teismo įgaliojimų.

72 Šiomis aplinkybėmis Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [ESS] 19 straipsnio 1 dalis, [SESV] 325 straipsnio 1 dalis ir [Direktyvos 2017/1371] 2 ir 4 straipsnius reikia aiškinti taip: jiems prieštarauja teisminės valdžios institucijoms nepriklausančios institucijos, t. y. [Konstitucinio Teismo], sprendimas, pagal kurį reikalaujama peržiūrėti visus šiuo metu apeliacine tvarka apskųstus sprendimus korupcijos bylose, kurias per apibrėžtą laikotarpį (nuo 2003 m. iki 2019 m. sausio mėn.) pirmąją instanciją išnagrinėjo aukščiausiosios instancijos teismo Baudžiamųjų bylų skyrius?
2. Ar [ESS] 2 straipsnį ir 19 straipsnio 1 dalį bei [Chartijos] 47 straipsn[io] [antrą pastraipą] reikia aiškinti taip: joms prieštarauja teisminės valdžios institucijoms nepriklausančios institucijos sprendimas pripažinti neteisėta aukščiausiosios teisminės institucijos kolegijos sudėtį, taip paneigiant jos organizacinę praktiką ir suformuotą vieningą jurisprudenciją?
3. Ar Sąjungos teisės viršenybę reikia aiškinti taip: nacionalinis teismas gali netaikyti byloje dėl konstitucinio ginčo priimto Konstitucinio Teismo sprendimo, kuris yra privalomas pagal nacionalinę teisę?
4. Ar [Chartijos] 47 straipsn[io antroje pastraipoje] vartojamą žodžių junginį „pagal įstatymą įsteigtas teismas“ reikia aiškinti taip: jis apima oficialų specializuotos teisėjų kolegijos, kurios specializacija skiriasi nuo ją sudarančių teisėjų specializacijos, sudarymą?“

73 2022 m. gegužės 19 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-859/19, C-926/19 ir C-929/19 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdomos rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas.

Dėl prašymo taikyti pagreitintą procedūrą

- 74 Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašė taikyti šioms byloms pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį.
- 75 Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą priimti motyvuotą nutartį pagal Procedūros reglamento 99 straipsnį, nėra pagrindo priimti sprendimo dėl šio prašymo (šiuo klausimu žr. 2022 m. gegužės 17 d. Nutarties *Estaleiros Navais de Peniche*, C-787/21, nepaskelbta Rink., EU:C:2022:414, 17 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Dėl prejudicinių klausimų

- 76 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį šis teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi, be kita ko, jeigu atsakymą į atitinkamą klausimą galima aiškiai nustatyti iš jurisprudencijos.

77 Kadangi atsakymus į prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus galima aiškiai nustatyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, visų pirma iš 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034) ir 2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)* (C-430/21, EU:C:2022:99), reikia taikyti šią nuostatą šiose bylose.

Dėl pirmojo klausimo byloje C-859/19 ir pirmojo bei ketvirtojo klausimų bylose C-926/19 ir C-929/19

- 78 Pateikdamas pirmąjį klausimą byloje C-859/19, taip pat pirmąjį ir ketvirtąjį klausimus bylose C-926/19 ir C-929/19, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 325 straipsnio 1 dalis, siejama su FIA konvencijos 2 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nuosprendžiai korupcijos ir PVM sukčiavimo bylose, kuriuos pirmąja instancija priėmė nespecializuotos šioje srityje konkrečios sudėties teismo kolegijos arba apeliacinė instancija – ne konkrečios sudėties teismo kolegijos, kurių visi nariai skirti traukiant burtus, yra absoliučiai negaliojantys, todėl atitinkamos korupcijos ir PVM sukčiavimo bylos turi (tam tikrais atvejais pagal ypatinguosius skundus dėl įsiteisėjusių sprendimų) būti peržiūrimos pirmojoje ir (arba) antrojoje instancijose.
- 79 Pirmiausia reikia pažymėti, kad prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiose bylose pabrėžia Konstitucinio Teismo jurisprudencijos, susijusios su konkrečia Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo kolegijų sudėtimi, suformuotos sprendimuose Nr. 685/2018 ir Nr. 417/2019, galimo poveikio baudžiamojo persekiojimo, sankcijų ir sankcijų už nusikalstamas veikas, susijusias su korupcija ir PVM sukčiavimu, vykdymo veiksmingumui svarbą; pavyzdžiui, tokios sankcijos gali būti taikomos kaltinamiesiems pagrindinėse bylose, įskaitant asmenis, kurie, vykdydami inkriminuosimus veiksmus, užimdavo Rumunijoje aukščiausias pareigas. Taigi iš esmės jis Teisingumo Teismo klausia, ar tokia jurisprudencija atitinka Sąjungos teisę.
- 80 Nors jo šiuo klausimu pateikti klausimai formaliai yra susiję su SESV 325 straipsnio 1 dalimi, o Sprendimas 2006/928 nėra paminėtas, pastarasis sprendimas ir jo priede nurodyti orientaciniai tikslai yra svarbūs atsakant į šiuos klausimus. Atvirkščiai, nors prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimuose taip pat daro nuorodą į ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, Direktyvos 2015/849 58 straipsnį ir Direktyvos 2017/1371 2 ir 4 straipsnius, nebūtina, siekiant pateikti šiuose klausimuose prašomos informacijos, atlikti analizės, kuri, be kita ko, būtų susijusi su minėtomis nuostatomis. Be to, kalbant apie šias dvi direktyvas, reikia pažymėti, kad pagrindinėse bylose reikšmingas laikotarpis yra ankstesnis už šių direktyvų įsigaliojimą, taigi ankstesnis nei momentas, kada Direktyva 2017/1371 buvo pakeista FIA konvencija.
- 81 Šiomis aplinkybėmis į minėtus klausimus reikia atsakyti atsižvelgiant tiek į SESV 325 straipsnio 1 dalį, siejamą su FIA konvencijos 2 straipsniu, tiek į Sprendimą 2006/928.
- 82 Šiuo klausimu, kaip priminta 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034) 180 punkte, šiuo metu galiojančioje Sąjungos teisėje nenumatyta taisyklių, reglamentuojančių teisingumo organizavimą valstybėse narėse, visų pirma kolegijų sudėčių korupcijos ir sukčiavimo bylose. Vadinas, šios taisyklės iš principo priklauso valstybių narių kompetencijai. Vis dėlto įgyvendindamos šią kompetenciją valstybės privalo laikytis įpareigojimų, kurie joms nustatyti Sąjungos teisėje.

- 83 Dėl iš SESV 325 straipsnio 1 dalies kylančių įpareigojimų reikia pažymėti, kad pagal šią nuostatą valstybės narės su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu ir kitomis neteisėtomis veikomis įpareigojamos kovoti atgrasomomis ir veiksmingomis priemonėmis (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 181 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 84 Siekdamas apsaugoti Sąjungos finansinius interesus valstybės narės privalo, be kita ko, imtis reikiamų priemonių, kad užtikrintų veiksmingą visų nuosavų išteklių, kuriuos sudaro pajamos, gaunamos suderintai PVM apmokestinimo bazei taikant vienodą tarifą, surinkimą. Be to, valstybės narės privalo imtis veiksmingų priemonių, leidžiančių susigrąžinti sumas, kurios buvo nepagrįstai išmokėtos iš Sąjungos biudžeto iš dalies finansuojamos subsidijos gavėjui (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 182 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 85 Taigi 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034) 183 punkte Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad Sąjungos „finansinių interesų“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal SESV 325 straipsnio 1 dalį, apima ne tik į Sąjungos biudžetą pervestas pajamas, bet ir išlaidas iš šio biudžeto. Šį aiškinimą patvirtina FIA konvencijos 1 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose pateikta sąvokos „[Sąjungos] finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas“ apibrėžtis, apimanti įvairius tyčinius veiksmus ar neveikimą tiek išlaidų, tiek pajamų srityje.
- 86 Be to, dėl SESV 325 straipsnio 1 dalyje pavartoto žodžių junginio „[bet kuri <...> neteisėta veika]“ reikia priminti, kad sąvoka „[neteisėta veika]“ paprastai reiškia įstatymui prieštaraujančius veiksmus, o įvardis „[bet kuri]“ reiškia, kad ji apima visus šiuos veiksmus. Atsižvelgiant į Sąjungos finansinių interesų apsaugos svarbą, kuri yra Sąjungos tikslas, šios „neteisėtos veiklos“ sąvokos taip pat negalima aiškinti siaurai (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 184 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 87 Taigi minėta sąvoka „neteisėtos veikos“, be kita ko, apima bet kokią pareigūnų korupcijos veiksmą arba bet kokią jų piktnaudžiavimą tarnyba, galintį pakenkti Sąjungos finansiniams interesams, pavyzdžiui, pasisavinant jos lėšas. Šiomis aplinkybėmis neturi reikšmės tai, kad korupcijos veiksmai pasireiškia atitinkamo pareigūno veikla ar neveikimu, nes neveikimas taip pat gali pakenkti Sąjungos finansiniams interesams kaip ir veikla ir gali būti neatskiriamai susijęs su tokia veikla kaip susijęs, pavyzdžiui, pareigūno pareigos vykdyti kontrolę ir atlikti išlaidų, dengiamų iš Sąjungos biudžeto, reikiamus patikrinimus nevykdymas arba leidimo neleistinoms ar neteisėto dydžio išlaidoms iš Sąjungos fondų išdavimas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 185 punktą).
- 88 Aplinkybė, kad FIA konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su šios konvencijos 1 straipsnio 1 dalimi, daroma nuoroda tik į Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą, negali paneigti tokio SESV 325 straipsnio 1 dalies, kurioje aiškiai paminėtas „Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas ir kitos neteisėtos veikos“, aiškinimo. Be to, kaip matyti iš minėtos konvencijos 1 straipsnio 1 dalies a punkto, netinkamas Sąjungos biudžeto lėšų naudojimas ne tiems tikslams, kuriems jos buvo iš pradžių skirtos, yra sukčiavimas, o toks netinkamas naudojimas taip pat gali būti korupcijos veiksmo priežastis arba rezultatas. Tai įrodo, kad korupcijos veiksmai gali būti susiję su sukčiavimo atvejais, ir, atvirkščiai, sukčiavimui gali sudaryti sąlygas korupcijos veiksmai, todėl galimą neigiamą poveikį finansiniams interesams tam

tikrais atvejais gali lemti PVM sukčiavimo ir korupcijos veikslių sutaptis; tai patvirtina FIA konvencijos protokolas, kuris pagal jos 2 ir 3 straipsnius apima pasyvios ir aktyvios korupcijos veiksmus (šiuo klausimu žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 186 punktą).

- 89 Taip pat reikia priminti, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad net tikslaus finansinio poveikio neturintys pažeidimai gali labai paveikti Sąjungos finansinius interesus, todėl SESV 325 straipsnio 1 dalis gali apimti ne tik veiksmus, dėl kurių iš tikrųjų prarandami nuosavi išteklių, bet ir pasikėsinimą atlikti šiuos veiksmus (šiuo klausimu žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 187 punktą).
- 90 Dėl Rumunijos reikia pridurti, kad pareigą kovoti su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia korupcija, kaip matyti iš SESV 325 straipsnio 1 dalies, papildo specialūs įsipareigojimai, kuriuos ši valstybė narė prisiėmė 2004 m. gruodžio 14 d. užbaigus derybas dėl stojimo. Iš tiesų pagal Stojimo akto IX priedo I dalies 4 punktą ši valstybė narė įsipareigojo, be kita ko, „suaktyvinti kovą su korupcija ir ypač su aukštas pareigas užimančių asmenų korupcija, užtikrinant griežtą kovai su korupcija skirtų teisės aktų vykdymą“. Vėliau šis specifinis įsipareigojimas buvo sukonkretintas priėmus Sprendimą 2006/928, kuriame nustatomi orientaciniai tikslai siekiant pašalinti trūkumus, kuriuos Komisija nustatė prieš Rumunijai stojant į Sąjungą, be kita ko, kovos su korupcija srityje. Pavyzdžiui, to sprendimo priedo, kuriame išdėstyti šie orientaciniai tikslai, 3 punkte nustatytas tikslas „toliau profesionaliai atlikti nešališkus tyrimus dėl aukštų pareigūnų kaltinimų korupcija“, o jo 4 punkte – tikslas „imtis tolesnių priemonių užkirsti kelią korupcijai ir kovoti su ja, ypač vietos valdžios institucijose“ (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 188 punktas).
- 91 Orientaciniai tikslai, kuriuos Rumunija įsipareigojo pasiekti, yra privalomi šiai valstybei narei, t. y. jai taikoma konkreti pareiga pasiekti šiuos tikslus ir kuo greičiau imtis tinkamų priemonių tai padaryti. Be to, minėta valstybė narė privalo nesiimti priemonių, galinčių trukdyti pasiekti tuos tikslus. Pareiga veiksmingai kovoti su korupcija, ypač aukšto lygio korupcija, kylanti iš Sprendimo 2006/928 priede nurodytų orientacinių tikslų, siejamų su konkrečiais Rumunijos įsipareigojimais, neapsiriboja tik korupcijos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejais (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 189 punktas).
- 92 Be to, iš, pirma, SESV 325 straipsnio 1 dalies nuostatų, kuriose nustatoma pareiga kovoti su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu ir kitomis neteisėtomis veikomis, ir, antra, iš Sprendimo 2006/928 nuostatų, pagal kurias reikalaujama užkirsti kelią korupcijai apskritai ir kovoti su ja, matyti, kad Rumunija už tokias nusikalstamas veikas turi numatyti veiksmingas ir atgrasomas sankcijas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 190 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 93 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, nors ši valstybė narė gali laisvai pasirinkti taikytinas sankcijas, kurios gali būti administracinės, baudžiamosios arba šių sankcijų rūšių kombinacija, pagal SESV 325 straipsnio 1 dalį ji privalo užtikrinti, kad už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias didelio masto korupcijos ir sukčiavimo nusikalstamas veikas būtų taikomos veiksmingos ir atgrasomos bausmės. Be to, dėl korupcijos pažeidimų apskritai pažymėtina, kad Rumunijos pareiga numatyti veiksmingas ir atgrasomas sankcijas kyla iš Sprendimo 2006/928,

nes, kaip pažymėta šios nutarties 91 punkte, tame sprendime minėta valstybė narė įpareigojama kovoti su korupcija, visų pirma su aukštas pareigas užimančių asmenų korupcija, veiksmingai ir neatsižvelgiant į galimą kenksmingą poveikį Sąjungos finansiniams interesams (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 191 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 94 Be to, Rumunija turi užtikrinti, kad pagal jos baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso normas būtų galima veiksmingai bausti už Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą ir už korupciją apskritai. Taigi, nors sankcijos ir baudžiamosios procedūros, nustatytos kovojant su šiomis nusikalstamomis veikomis, priklauso šios valstybės narės kompetencijai, šią kompetenciją riboja ne tik proporcingumo ir lygiavertiškumo principai, bet ir veiksmingumo principas, pagal kurį minėtos sankcijos turi būti veiksmingos ir atgrasomos. Šis veiksmingumo reikalavimas būtinai taikomas tiek persekiojimui ir sankcijoms už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias sukčiavimo nusikalstamas veikas ir korupciją apskritai, tiek paskirtų sankcijų vykdymui, nes, realiai nevykdant sankcijų, jos negali būti veiksmingos ir atgrasomos (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 192 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 95 Šiomis aplinkybėmis pirmiausia nacionalinis įstatymų leidėjas turi imtis būtinų priemonių. Prireikus jis turi pakeisti savo teisės aktus ir garantuoti, kad procesinės nuostatos, taikomos baudžiamajam persekiojimui dėl Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, taip pat korupcijos nusikalstamų veikų apskritai, nubaudimui už juos, nebūtų suformuluotos taip, kad dėl su jomis susijusių priežasčių nuolat kiltų pavojus, jog už veiksmus, sudarančius tokius nusikaltimus, nebus baudžiama, ir užtikrinti kaltinamųjų pagrindinių teisių apsaugą (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 193 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 96 Nacionaliniai teismai turi visiškai įgyvendinti įsipareigojimus pagal SESV 325 straipsnio 1 dalį, taip pat Sprendimą 2006/928, ir netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, kurios byloje dėl Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sunkių sukčiavimo nusikaltimų arba korupcijos nusikalstamų veikų apskritai kliudo taikyti veiksmingas ir atgrasomas sankcijas siekiant kovoti su tokiomis nusikalstamomis veikomis (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 194 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 97 Šiuo atveju, kiek tai susiję su klausimu, ar taikant sprendimuose Nr. 685/2018 ir Nr. 417/2019 suformuotą Konstitucinio Teismo jurisprudenciją kyla sisteminė nebaudžiamumo už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sunkius sukčiavimo nusikaltimus sudarančias veikas arba korupciją apskritai rizika, reikia pažymėti, kad 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 et C-840/19, EU:C:2021:1034) 195–202 punktuose Teisingumo Teismas jau išnagrinėjo šį klausimą, remdamasis iš esmės ta pačia informacija, kuri nurodyta šiuose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą. Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į šiuose punktuose išdėstytus argumentus, taikant šią jurisprudenciją ir įgyvendinant nacionalines nuostatas dėl senaties, visų pirma dėl Baudžiamojo kodekso 155 straipsnio 4 dalyje numatyto absoliutaus senaties termino, kyla tokia rizika.
- 98 Darytina išvada, kad jeigu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarytų išvadą, kad taikant minėtą jurisprudenciją ir įgyvendinant nacionalines nuostatas dėl senaties kyla sisteminė nebaudžiamumo už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sunkius

- sukčiavimo nusikaltimus sudarančias veikas arba korupciją apskritai rizika, pagal nacionalinę teisę kovojant su tokiomis nusikalstamomis veikomis numatytos sankcijos negalėtų būti laikomos veiksmingomis ir atgrasomomis, o tai prieštarautų SESV 325 straipsnio 1 daliai, siejamai su FIA konvencijos 2 straipsniu, ir Sprendimui 2006/928 (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 203 punktas).
- 99 Taigi, atsižvelgdamas į tai, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamos baudžiamosios bylomis įgyvendinama SESV 325 straipsnio 1 dalis ir (arba) Sprendimas 2006/928, vadinasi, ir Sąjungos teisė, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi įsitikinti, kad laikomasi atitinkamiems asmenims pagrindinėse bylose pagal Chartiją, visų pirma pagal jos 47 straipsnį, garantuojamų pagrindinių teisių. Baudžiamojoje srityje šių teisių turi būti paisoma ne tik per ikiteisminio tyrimo etapą nuo momento, kai atitinkamam asmeniui pareiškiami kaltinimai, bet ir vykstant baudžiamiesiems procesams bei vykdant bausmes (pagal analogiją žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 204 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 100 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos pirmame sakinyje įtvirtinta kiekvieno asmens teisė į tai, kad jo byla per kuo trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Reikalaujant, kad teismas būtų „įsteigtas pagal įstatymą“, šia nuostata siekiama užtikrinti, kad teismų sistemos organizavimas būtų reglamentuojamas įstatymų leidžiamosios valdžios įstatymo, priimto laikantis jos kompetencijos įgyvendinimo taisyklių, ir siekiant išvengti, kad šis organizavimas nebūtų paliktas vykdomosios valdžios diskrecijai. Šis reikalavimas taikomas paties teismo egzistavimo teisiniui pagrindui ir visoms kitoms vidaus teisės nuostatoms, kurių nesilaikant vieno ar kelių teisėjų dalyvavimas nagrinėjant atitinkamą bylą tampa neteisėtas, pavyzdžiui, nuostatoms dėl bylų nagrinėjančios teismo kolegijos sudėties (žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 205 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 101 Vis dėlto reikia pažymėti, kad pažeidimas, padarytas sudarant teismo kolegijos sudėtį, lemia ir Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos pirmo sakinio pažeidimą, ypač kai šis pažeidimas yra tokio pobūdžio ir sunkumo, kad kyla realus pavojus, jog kita valdžia, visų pirma vykdomoji, gali nepagrįstai pasinaudoti diskrecija, pažeisdama viso teismo kolegijų sudėties sudarymo proceso rezultata, ir dėl to teisės subjektams kyla pagrįstų abejonių dėl vieno ar kelių atitinkamų teisėjų nepriklausomumo ir nešališkumo, o taip yra tuo atveju, kai pažeidžiamos pagrindinės nuostatos, kurios yra sudedamoji šios teismų sistemos steigimo ir veikimo dalis (šiuo klausimu žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 206 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 102 Šiuo atveju, nors pagrindinėse bylose nagrinėjamuose sprendimuose Nr. 685/2018 ir 417/2019 Konstitucinis Teismas nusprendė, kad ankstesnė Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo jurisprudencija, grindžiama, be kita ko, Organizavimo ir administracinio darbo tvarkos taisyklėmis, susijusiomis su konkrečios sudėties korupcijos bylas nagrinėjančių teismo kolegijų sudarymu, neatitinka taikomų nacionalinės teisės normų, nepanašu, kad dėl tokios praktikos akivaizdžiai pažeidžiama pagrindinė Rumunijos teismų sistemos taisyklė ir gali būti ginčijama, kad korupcijos bylas nagrinėjančių konkrečios sudėties Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo kolegijų, sudarytų vadovaujantis iki šių Konstitucinio Teismo sprendimų galiojusia minėta praktika, pobūdis toks pats kaip ir „pagal įstatymą įsteigto teismo“. Kaip Teisingumo Teismas

pažymėjo 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034) 208 punkte, tokį aiškinimą patvirtina 2019 m. sausio 23 d. Aukščiausiojo kasacinio ir teisingumo teismo valdančiosios tarybos sprendimas, nurodytas šios nutarties 43 punkte, ir Konstitucinio Teismo pateiktas šio sprendimo išaiškinimas.

- 103 Taigi iš Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos pirmo sakinio kylantys reikalavimai nekliudo netaikyti sprendimuose Nr. 685/2018 ir Nr. 417/2019 suformuotos jurisprudencijos šiose bylose (pagal analogiją žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 209 punktą).
- 104 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąją klausimą byloje C-859/19, taip pat į pirmąją ir ketvirtąją klausimus bylose C-926/19 ir C-929/19 reikia atsakyti taip: SESV 325 straipsnio 1 dalis, siejama su FIA konvencijos 2 straipsniu, ir Sprendimas 2006/928 turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nuosprendžiai korupcijos ir PVM sukčiavimo bylose, kuriuos pirmąja instancija priėmė nespecializuotos šioje srityje konkrečios sudėties teismo kolegijos arba apeliacinė instancija – ne konkrečios sudėties teismo kolegijos, kurių visi nariai skirti traukiant burtus, yra absoliučiai negaliojantys, todėl atitinkamos korupcijos ir PVM sukčiavimo bylos turi būti peržiūrimos (tam tikrais atvejais pagal ypatinguosius skundus dėl įsiteisėjusių nuosprendžių) pirmojoje ir (arba) antrojoje instancijose, nes dėl šių nacionalinės teisės aktų ar praktikos taikymo gali kilti sisteminė nebaudžiamumo už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sunkius sukčiavimo nusikaltimus sudarančias veikas arba korupciją apskritai rizika. Pareiga užtikrinti, kad už tokius nusikaltimus būtų taikomos veiksmingos ir atgrasomos baudmės, neatleidžia prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuo pareigos patikrinti, ar laikomasi Chartijos 47 straipsnyje garantuojamų pagrindinių teisių. Iš šio 47 straipsnio antros pastraipos pirmo sakinio kylantys reikalavimai nekliudo netaikyti tokių nacionalinės teisės aktų ar praktikos, jeigu jie gali sukelti tokią sistemine nebaudžiamumo riziką.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų bylose C-859/19, C-926/19 ir C-929/19

- 105 Pateikdamas antrąją ir trečiąją klausimus bylose C-859/19, C-926/19 ir C-929/19, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar, pirma, ESS 2 straipsnis ir 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, Chartijos 47 straipsnis ir Sprendimas 2006/928, taip pat, antra, Sąjungos teisės viršenybės principas, siejamas su minėtomis nuostatomis ir SESV 325 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos bendrosios kompetencijos teismams privalomi nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimai, todėl jie negali savo iniciatyva netaikyti tuose sprendimuose suformuotos jurisprudencijos, nes priešingu atveju padarytų drausminį nusižengimą, nors, atsižvelgdami į Teisingumo Teismo sprendimą, mano, kad ši jurisprudencija prieštarauja minėtoms Sąjungos teisės nuostatoms.

Dėl teisėjų nepriklausomumo garantijos

- 106 Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad dėl pagrindinėse bylose nagrinėjamuose sprendimuose suformuotos Konstitucinio Teismo jurisprudencijos gali kilti abejonių dėl jų nepriklausomumo, todėl ji yra nesuderinama su Sąjungos teise, be kita ko, su garantijomis, numatytomis ESS 2 straipsnyje ir 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, Chartijos 47 straipsnyje, ir su Sprendimu 2006/928. Šiuo klausimu jis mano, kad Konstitucinis Teismas, kuris nėra Rumunijos teismų sistemos dalis, viršijo savo įgaliojimus, kai priėmė minėtus sprendimus, ir kėsinosi į bendrosios kompetencijos teismų įgaliojimus, būtent aiškinti ir taikyti

žemesnės nei Konstitucija galios teisės aktus. Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodo, kad pagal Rumunijos teisę Konstitucinio Teismo sprendimų nesilaikymas yra drausminis nusižengimas, todėl iš esmės kelia klausimą, ar pagal Sąjungos teisę teisėjai gali netaikyti šių pagrindinėse bylose nagrinėjamų sprendimų, nesibaimindami, kad jų atžvilgiu bus pradėta drausminė procedūra.

- 107 Šiuo klausimu, kaip priminta šios nutarties 82 punkte, reikia pažymėti, kad nors teisingumo sistemos organizavimas valstybėse narėse, įskaitant Konstitucinio Teismo įkūrimą, sudarymą ir veiklos vykdymą, priklauso pastarųjų kompetencijai, naudojamosi šia kompetencija jos privalo laikytis pareigų, tenkančių joms pagal Sąjungos teisę.
- 108 Pagal ESS 19 straipsnį, kuriame nustatyta konkreti ESS 2 straipsnyje numatytos teisinės valstybės vertybės išraiška, nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi pareigą užtikrinti visapusišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse, taip pat teisės subjektams pagal šią teisę suteikiamą teisminę apsaugą (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 217 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija). Kalbant konkrečiai, kaip patvirtinta Sprendimo 2006/928 3 konstatuojamojoje dalyje, teisinės valstybės vertybė „reiškia, kad visose valstybėse narėse turi egzistuoti nešališka, nepriklausoma ir veiksminga teisminė bei administracinė sistema, aprūpinta priemonėmis, būtinomis, *inter alia*, kovoti su korupcija“.
- 109 Pats veiksmingos teisminės kontrolės, skirtos Sąjungos teisės laikymuisi užtikrinti, egzistavimas yra būdingas teisei valstybei. Siekdamas šio tikslo, kaip nurodyta ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, valstybės narės turi numatyti teisių gynimo priemones ir procedūras, būtinas užtikrinant teisės subjektams, kad bus laikomasi jų teisės į veiksmingą teisminę gynybą Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Sąjungos teiseje teisės subjektams numatytų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas, į kurį daroma nuoroda ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, kuris įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose ir patvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 219 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 110 Darytina išvada, jog pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą kiekviena valstybė narė turi užtikrinti, kad institucijos, priskirtos prie jos teisių gynimo priemonių Sąjungos teisei priklausančiose srityse sistemos, kaip „teismai“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, turi priimti sprendimus dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo, atitiktų veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, nes ši nuostata taikoma „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“, neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis valstybės narės įgyvendina šią teisę, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 220 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 111 Vis dėlto siekiant užtikrinti, kad tokios instancijos, kurių gali būti prašoma priimti sprendimą dėl su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu susijusių klausimų, galėtų garantuoti veiksmingą teisminę gynybą, kaip reikalaujama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, itin svarbu, kad jos išliktų nepriklausomos, kaip tai patvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kurioje, be kitų su pagrindine teise į veiksmingą teisminę gynybą susijusių reikalavimų, numatytas reikalavimas

užtikrinti teisę į tai, kad būtų išnagrinėtas „nepriklausomas“ teismas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 221 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 112 Šis teismų nepriklausomumo reikalavimas, kuris neatsiejamas nuo teismo paskirties, yra teisės į veiksmingą teisminę apsaugą ir pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmė, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, tarp kurių yra ir teisinės valstybės vertybės, išsaugojimo garantas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 222 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija). Be to, kaip, be kita ko, matyti iš Sprendimo 2006/928 3 konstatuojamosios dalies ir to sprendimo priedo 1–3 punktuose nurodytų orientacinių tikslų, nešališkos, nepriklausomos ir veiksmingos teismų sistemos egzistavimas yra labai svarbus kovojant, be kita ko, su aukštas pareigas užimančių asmenų korupcija.
- 113 Iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylantis teismų nepriklausomumo reikalavimas apima du aspektus. Pagal pirmąjį, išorinį, aspektą reikalaujama, kad atitinkama institucija savo funkcijas vykdytų visiškai autonomiškai, jos nesaistytų jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, ji negautų jokių nurodymų ar įpareigojimų, taigi būtų apsaugota nuo išorinio poveikio ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jos narių nepriklausomam sprendimų priėmimui ir turėti įtakos jų sprendimams. Antrasis, vidinis, aspektas susijęs su nešališkumo sąvoka ir pagal jį reikalaujama vienodai atsiriboti nuo bylos šalių ir jų atitinkamų interesų, susijusių su nagrinėjamos bylos dalyku. Pagal pastarąjį aspektą reikalaujama objektyvumo ir kad nebūtų jokio suinteresuotumo bylos baigtimi, išskyrus siekį, kad ginčas būtų išspręstas griežtai laikantis teisės normų (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 41 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 114 Norint užtikrinti šias pagal Sąjungos teisę reikalaujamas nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas, būtina, kad egzistuotų taisyklės tam, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 82 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 115 Šiuo aspektu svarbu, kad teisėjai būtų apsaugoti nuo išorinės įtakos ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jų nepriklausomumui. Teisėjų statusui ir teisėjų pareigoms taikomos taisyklės visų pirma turi leisti užkirsti kelią ne tik bet kokiam tiesioginei įtakai, daromai teikiant nurodymus, bet ir netiesioginei įtakai, galinčiai pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus kuria nors linkme ir pašalinti jų nepriklausomumo ar nešališkumo nebuvimą, kuris galėtų pakenkti pasitikėjimui, kurį demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje teismai turi kelti teisės subjektams (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo euro *Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 226 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 116 Konkrečiau kalbant apie drausminę procedūrą reglamentuojančias taisykles, remiantis suformuota jurisprudencija nepriklausomumo reikalavimas reiškia, kad pagal šią tvarką turi būti užtikrinta, kad bus išvengta bet kokio pavojaus, jog tokia tvarka bus naudojama kaip politinė teismo sprendimų turinio kontrolės sistema. Šiuo tikslu svarbu, kad atitinkamas teisėjas negalėtų būti patrauktas drausminėn atsakomybėn vien dėl to, kad teismo sprendime galimai padaryta nacionalinės ir Sąjungos teisės normų aiškinimo ir taikymo klaidų arba faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo klaidų. Be to, tai, kad nacionalinių teismų teisėjams negali būti keliamos drausmės bylos ar skiriamos drausminės nuobaudos už naudojimąsi galimybe kreiptis į

Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį, kuri priklauso jų išimtinai kompetencijai, yra būtina jų nepriklausomumo garantija (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 227 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 117 Be to, vadovaujantis valdžių padalijimo principu, būdingu teisinės valstybės veikimui, be kita ko, turi būti užtikrintas teismų nepriklausomumas nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 118 Nors nei ESS 2 straipsnyje, nei pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, nei pagal jokią kitą Sąjungos teisės nuostatą iš valstybių narių nereikalaujama įtvirtinti konkretaus konstitucinio modelio, reglamentuojančio įvairių valstybės valdžios institucijų santykius ir tarpusavio sąveiką, visų pirma, kiek tai susiję su jų įgaliojimų apibrėžimu ir atskyrimu, šios valstybės narės turi laikytis, be kita ko, teismų nepriklausomumo reikalavimų, kylančių iš šių Sąjungos teisės nuostatų (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 229 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 119 Šiomis aplinkybėmis pagal ESS 2 straipsnį ir 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą bei Sprendimą 2006/928 nedraudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos Konstitucinio Teismo sprendimai yra privalomi bendrosios kompetencijos teismams, jeigu pagal nacionalinę teisę užtikrinamas tokio Konstitucinio Teismo nepriklausomumas, be kita ko, nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios, kaip to reikalaujama pagal šias nuostatas. Tačiau jei pagal nacionalinę teisę šis nepriklausomumas neužtikrinamas, tokie nacionalinės teisės aktai ar praktika draudžiami pagal šias Sąjungos teisės nuostatas, nes toks Konstitucinis Teismas negali užtikrinti pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą reikalaujamos veiksmingos teisminės gynybos (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 44 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 120 Nagrinėjamu atveju prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai dėl iš šių Sąjungos teisės nuostatų kylančio teisėjų nepriklausomumo reikalavimo yra, viena vertus, dėl tų pačių aspektų, susijusių su pagrindinėse bylose nagrinėjamus sprendimus priėmusio Konstitucinio Teismo statusu, sudėtimi ir veiklos vykdymu, kaip ir bylose, kuriose priimtas 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *euro Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034). Be to, nagrinėjamuose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą šiuo klausimu iš esmės pateikiama tokia pati informacija kaip ir prašymuose priimti prejudicinį sprendimą tose bylose. Tačiau, kaip matyti iš to sprendimo 231–237 punktuose pateiktų argumentų, ši informacija neįrodo, kad Konstitucinis Teismas neatitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimų, primintų šios nutarties 113–119 punktuose, nei to, kad pagrindinėse bylose nagrinėjami sprendimai buvo priimti tokiomis aplinkybėmis, dėl kurių kyla pagrįstų abejonių, ar Konstitucinis Teismas visiškai laikėsi šių reikalavimų.
- 121 Kita vertus, kiek tai susiję su drausmine atsakomybe, kuri pagal nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus gali kilti bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, kai nesilaikoma Konstitucinio Teismo sprendimų, reikia pažymėti, kad iš tiesų dėl siekio išsaugoti teismų nepriklausomumą, be kita ko, negali būti visiškai atmesta teisėjo drausminės atsakomybės, galinčios kilti tam tikrais labai išimtiniais atvejais dėl tokio teisėjo priimtų teismo sprendimų, atsiradimo galimybė. Iš tiesų tokiu nepriklausomumo reikalavimu nesiekama pritarti jokioms šurkščioms ir visiškai nedovanotinoms teisėjų elgesio formoms, pavyzdžiui, kai tyčia ir nesąžiningai arba dėl ypač didelio ir akivaizdaus aplaidumo pažeidžiamos nacionalinės arba Sąjungos normos, kurių

laikymąsi teisėjas turi užtikrinti, arba jei teisėjas elgiasi savavališkai ar atsisako vykdyti teisingumą, kai, privalėdamas užtikrinti pareigą priimti sprendimą, turi išspręsti jam teisės subjektų perduotus ginčus (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 83 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 122 Vis dėlto siekiant išsaugoti teismų nepriklausomumą ir neleisti, kad būtų nukrypta nuo teisėtų drausminės tvarkos tikslų, panaudojant šią tvarką politinei teismo sprendimų kontrolei arba siekiant daryti spaudimą teisėjams, svarbu, kad atitinkamas teisėjas negalėtų būti patrauktas drausminėn atsakomybėn vien dėl to, kad teismo sprendime galimai padaryta nacionalinės ir Sąjungos teisės normų aiškinimo ir taikymo klaidų ar faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo klaidų (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 84 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 123 Taigi svarbu, kad teisėjo drausminė atsakomybė už teismo sprendimą būtų taikoma labai išimtiniais atvejais, kaip antai nurodytais šios nutarties 121 punkte, ir šiuo atžvilgiu būtų reglamentuojama objektyviais ir patikrinamais kriterijais, susijusiais su gero teisingumo vykdymo reikalavimais ir garantijomis, kuriomis siekiama išvengti bet kokios išorinės įtakos teismo sprendimų turiniui pavojaus, taip leidžiant teisės subjektams atmesti visas pagrįstas abejones dėl atitinkamų teisėjų atsparumo išorės veiksniams ir neutralumo, kai susikerta interesai (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 86 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 124 Nagrinėjamu atveju iš prašymuose priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos nematyti, kad nacionalinių bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausminė atsakomybė už Konstitucinio Teismo sprendimų nesilaikymą, numatyta Įstatymo Nr. 303/2004 99 straipsnio 5 punkte, kurio tekste nėra jokios kitos sąlygos, būtų apribota tik šios nutarties 121 punkte nurodytais labai išimtiniais atvejais, priešingai, nei nurodyta šios nutarties 122 ir 123 punktuose primintoje jurisprudencijoje.
- 125 Darytina išvada, kad ESS 2 straipsnis, 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sprendimas 2006/928 turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos Konstitucinio Teismo sprendimai yra privalomi bendrosios kompetencijos teismams, jeigu pagal nacionalinę teisę užtikrinamas minėto Konstitucinio Teismo nepriklausomumas, be kita ko, nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios, kaip to reikalaujama pagal šias nuostatas. Vis dėlto šios ES sutarties nuostatos ir minėtas sprendimas turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos visais atvejais, kai nacionalinių bendrosios kompetencijos teismų teisėjai nesilaiko nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimų, jiems kyla drausminė atsakomybė (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 242 punktas).
- 126 Šiomis aplinkybėmis ir kiek tai susiję su bylomis, kuriose pagrindinėse bylose nagrinėjama nacionalinės teisės aktais ar praktika įgyvendinama Sąjungos teisė, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, atskiras Chartijos 47 straipsnio nagrinėjimas, kuris galėtų tik patvirtinti pirmesniame šios nutarties punkte nurodytą išvadą, nėra būtinas siekiant atsakyti į prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus ir išspręsti ginčus, dėl kurių į jį kreiptasi.

Dėl Sąjungos teisės viršenybės

- 127 Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamuose sprendimuose suformuota Konstitucinio Teismo jurisprudencija, dėl kurios suderinamumo su Sąjungos teise jam kyla abejonių, pagal Rumunijos Konstitucijos 147 straipsnio 4 dalį yra privaloma ir nacionaliniai teismai turi jos laikytis, nes priešingu atveju jų nariams būtų skirta drausminė nuobauda pagal Įstatymo Nr. 303/2004 99 straipsnio 5 punktą. Šiomis aplinkybėmis prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisės viršenybės principą tokie nacionalinės teisės aktai ar praktika draudžiami, o nacionaliniam teismui leidžiama netaikyti tokio pobūdžio jurisprudencijos ir nekyla pavojus, kad jo nariams bus skirta drausminė nuobauda.
- 128 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034) 245–248 punktuose priminė savo suformuotą jurisprudenciją, kuri susijusi su EEB sutartimi ir kurioje įtvirtintas Bendrijos teisės viršenybės principas, priskiriamas prie pagrindinių Bendrijos teisinės sistemos ypatumų, kartu pažymėdamas, kad šie pagrindiniai Sąjungos teisinės sistemos ypatumai ir jų paisymo svarba taip pat buvo patvirtinti ratifikavus visas Sutartis, kuriomis iš dalies keičiama EEB sutartis, visų pirma Lisabonos sutartį. To sprendimo 249 punkte jis pridūrė, kad ESS 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog Sąjunga gerbia valstybių narių lygybę prieš Sutartis. Vis dėlto Sąjunga gali gerbti tokią lygybę tik tuo atveju, jeigu valstybės narės pagal Sąjungos teisės viršenybės principą negali prieš Sąjungos teisės sistemą remtis vienašale priemone, kad ir kokia ji būtų.
- 129 Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Teisingumo Teismas ne kartą patvirtino ankstesnę jurisprudenciją dėl Sąjungos teisės viršenybės principo, t. y. principo, pagal kurį reikalaujama, kad visos valstybių narių institucijos užtikrintų visišką įvairių Sąjungos teisės normų veiksmingumą, o valstybių narių teisė negalėtų pakenkti šių įvairių normų veiksmingumui tų valstybių teritorijoje (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 130 Taigi pagal Sąjungos teisės viršenybės principą tai, kad valstybė narė remiasi nacionalinės teisės nuostatomis, kurios gali būti net ir konstitucinio lygmens, negali pakenkti Sąjungos teisės vienovei ir veiksmingumui. Iš tiesų, remiantis suformuota jurisprudencija, Sąjungos teisės viršenybės principas daro poveikį visoms valstybės narės institucijoms ir tam negali kliudyti net ir konstitucinio lygmens vidaus nuostatos (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 51 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 131 Šiuo klausimu, be kita ko, reikia priminti, kad pagal viršenybės principą nacionalinis teismas, kuriam pavesta pagal savo kompetenciją taikyti Sąjungos teisės nuostatas, turi pareigą, nesant galimybės aiškinti nacionalinės teisės aktus taip, kad jie atitiktų Sąjungos teisės reikalavimus, užtikrinti visišką šios teisės reikalavimų veiksmingumą jo nagrinėjamoje byloje, jei reikia, savo iniciatyva atsisakydamas taikyti bet kokius nacionalinės teisės aktus ar praktiką, net ir vėlesnius, prieštaraujančius Sąjungos teisės nuostatai, turinčiai tiesioginį poveikį, ir neprivalo prašyti arba laukti, kad ši nacionalinė nuostata ar praktika būtų panaikinta teisėkūros arba kitokiomis konstitucinėmis priemonėmis (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 252 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 132 Dėl šiuose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą nurodytų Sąjungos teisės nuostatų reikia priminti, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, SESV 325 straipsnio 1 dalis, taip pat Sprendimo 2006/928 priede išvardyti orientaciniai tikslai suformuluoti aiškiai ir tiksliai ir jiems netaikomos jokios sąlygos, todėl jie turi tiesioginį poveikį (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 253 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 133 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad pagal ESS 19 straipsnį, nors nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi užtikrinti visišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse ir iš šios teisės išplaukiančią veiksmingą teisminę gynybą, Teisingumo Teismas turi išimtinę jurisdikciją pateikti galutinį minėtos teisės išaiškinimą. Vis dėlto įgyvendindamas šią jurisdikciją Teisingumo Teismas galiausiai turi patikslinti Sąjungos teisės viršenybės principo apimtį reikšmingų šios teisės nuostatų atžvilgiu, nes ši apimtis negali priklausyti nei nuo nacionalinės teisės nuostatų aiškinimo, nei nuo nacionalinio teismo pateikto Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo, neatitinkančio Teisingumo Teismo aiškinimo. Šiuo tikslu per SESV 267 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą, kuri yra Sutartyse įtvirtintos teismų sistemos kertinis akmuo, užmezgamas dialogas tarp Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų teisėjų, kuriuo siekiama užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir kartu – jos nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitą Sutartimis sukurtos teisės pobūdį (2021 m. gruodžio 21 d. *Euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 254 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 134 Nagrinėjamu atveju prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Rumunijos Konstituciją jis yra saistomas jurisprudencijos, suformuotos pagrindinėse bylose nagrinėjamuose Konstitucinio Teismo sprendimuose, ir negali jos netaikyti, nes priešingu atveju prieš jo narius gali būti pradėta drausminė procedūra arba jiems gali būti skirtos drausminės sankcijos, net jeigu jie, atsižvelgdami į Teisingumo Teismo prejudicinį sprendimą, manytų, kad minėta jurisprudencija prieštarauja Sąjungos teisei.
- 135 Šiuo klausimu primintina, kad priimdamas sprendimą pagrindinėse bylose nacionalinio teismo teisėjas turi paisyti Teisingumo Teismo prejudicinėje byloje priimto sprendimo, kiek tai susiję su atitinkamų Sąjungos teisės nuostatų aiškinimu. Taigi nacionaliniam teismui, kuris pasinaudojo teise arba įvykdė pareigą pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, negali būti kliudoma nedelsiant taikyti Sąjungos teisę taip, kad būtų paisoma Teisingumo Teismo sprendimo ar jurisprudencijos, antraip sumažėtų šios nuostatos veiksmingumas. Reikia pridurti, kad įgaliojimai taikant Sąjungos teisę daryti viską, kas būtina siekiant nesilaikyti nacionalinės teisės nuostatų ar praktikos, galinčių kliudyti visiškam Sąjungos teisės normų veiksmingumui, yra sudedamoji Sąjungos teismo pareigų dalis, už kurią atsakingas nacionalinis teismas, turintis taikyti šias teisės normas pagal jam suteiktą jurisdikciją, todėl šių įgaliojimų įgyvendinimas yra būtina teismų nepriklausomumo, kylančio iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, garantija (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 256 ir 257 punktai bei juose nurodyta jurisprudencija).
- 136 Taigi su pačiu Sąjungos teisės pobūdžiu susijusiems reikalavimams prieštarauja bet kuri nacionalinės teisės nuostata arba praktika, dėl kurių Sąjungos teisė tampa mažiau veiksminga atsisakius teismui, kuris turi jurisdikciją taikyti šią teisę, suteikti įgaliojimus tokio taikymo metu imtis visų būtinų priemonių netaikyti nacionalinės nuostatos ar praktikos, galinčių kliudyti

visiškam tiesiogiai veikiančių Sąjungos teisės normų veiksmingumui (2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 63 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 137 Vis dėlto nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimai yra privalomi bendrosios kompetencijos teismams, nors jie, atsižvelgdami į Teisingumo Teismo priimtą prejudicinį sprendimą, mano, kad šiuose Konstitucinio Teismo sprendimuose suformuota jurisprudencija prieštarauja Sąjungos teisei, gali kliudyti šiems teismams užtikrinti visišką šios teisės reikalavimų veiksmingumą; tokį kliudantį poveikį gali sustiprinti tai, kad pagal nacionalinę teisę šios Konstitucinio Teismo jurisprudencijos galimas nesilaikymas kvalifikuojamas kaip drausminis nusižengimas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 259 punktas).
- 138 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad pagal SESV 267 straipsnį draudžiami bet kurie nacionalinės teisės aktai ar praktika, dėl kurių nacionaliniams teismams tam tikrais atvejais užkertamas kelias pasinaudoti šiame 267 straipsnyje numatyta galimybe arba įvykdyti jame numatytą pareigą pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Be to, pagal šios nutarties 116 punkte primintą jurisprudenciją tai, kad nacionalinių teismų teisėjams neturi būti taikomos drausminės procedūros ar nuobaudos už tai, kad jie pasinaudojo galimybe kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį, priklausančia jų išimtinai kompetencijai, yra garantija, neatsiejama nuo jų nepriklausomumo. Be to, jeigu gavęs Teisingumo Teismo atsakymą nacionalinio bendrosios kompetencijos teismo teisėjas manytų, kad nacionalinio Konstitucinio Teismo jurisprudencija prieštarauja Sąjungos teisei, tai, kad nacionalinis teismas, vadovaudamasis šios teisės viršenybės principu, nusprendžia netaikyti šios jurisprudencijos, jokių būdu negali jam užtraukti drausminės atsakomybės (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 260 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 139 Darytina išvada, kad Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nacionaliniams bendrosios kompetencijos teismams privalomi nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimai, todėl šie teismai negali savo iniciatyva netaikyti tuose sprendimuose suformuotos jurisprudencijos, nes priešingu atveju padarytų drausminį nusižengimą, nors, atsižvelgdami į Teisingumo Teismo sprendimą, mano, kad ši jurisprudencija prieštarauja ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai, SESV 325 straipsnio 1 daliai arba Sprendimui 2006/928 (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 262 punktas).
- 140 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus bylose C-859/19, C-926/19 ir C-929/19 reikia atsakyti:
- ESS 2 straipsnis, 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sprendimas 2006/928 turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos Konstitucinio Teismo sprendimai yra privalomi bendrosios kompetencijos teismams, jeigu pagal nacionalinę teisę užtikrinamas minėto Konstitucinio Teismo nepriklausomumas, be kita ko, nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios, kaip to reikalaujama pagal šias nuostatas. Vis dėlto šios ES sutarties nuostatos ir minėtas sprendimas turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos visais atvejais, kai nacionalinių

bendrosios kompetencijos teismų teisėjai nesilaiko nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimų, jiems kyla drausminė atsakomybė,

- Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nacionaliniams bendrosios kompetencijos teismams privalomi nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimai, todėl jie negali savo iniciatyva netaikyti tuose sprendimuose suformuotos jurisprudencijos, nes priešingu atveju padarytų drausminį nusizengimą, nors, atsižvelgdami į Teisingumo Teismo sprendimą, mano, kad ši jurisprudencija prieštarauja ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai, SESV 325 straipsnio 1 daliai arba Sprendimui 2006/928.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 141 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. SESV 325 straipsnio 1 dalis, siejama su 1995 m. liepos 26 d. Briuselyje pasirašytos Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu, 2 straipsniu, ir 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas 2006/928/EB, nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą,

turi būti aiškinami taip:

pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nuosprendžiai korupcijos ir pridėtinės vertės mokesčio sukčiavimo bylose, kuriuos pirmąja instancija priėmė nespecializuotos šioje srityje konkrečios sudėties teismo kolegijos arba apeliacinė instancija – ne konkrečios sudėties teismo kolegijos, kurių visi nariai skirti traukiant burtus, yra absoliučiai negaliojantys, todėl atitinkamos korupcijos ir pridėtinės vertės mokesčio sukčiavimo bylos turi būti peržiūrimos (tam tikrais atvejais pagal ypatinguosius skundus dėl įsiteisėjusių nuosprendžių) pirmojoje ir (arba) antrojoje instancijose, nes dėl šių nacionalinės teisės aktų ar praktikos taikymo gali kilti sisteminė nebaudžiamumo už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sunkius sukčiavimo nusikaltimus sudarančias veikas arba korupciją apskritai rizika. Pareiga užtikrinti, kad už tokius nusikaltimus būtų taikomos veiksmingos ir atgrasomos baudmės, neatleidžia prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuo pareigos patikrinti, ar laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje garantuojamų pagrindinių teisių. Iš šio 47 straipsnio antros pastraipos pirmo sakinio kylantys reikalavimai nekliudo netaikyti tokių nacionalinės teisės aktų ar praktikos, jeigu jie gali sukelti tokią sistemine nebaudžiamumo riziką.

2. ESS 2 straipsnis, 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sprendimas 2006/928

turi būti aiškinami taip:

pagal juos nedraudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos Konstitucinio Teismo sprendimai yra privalomi bendrosios kompetencijos teismams,

jeigu pagal nacionalinę teisę užtikrinamas minėto Konstitucinio Teismo nepriklausomumas, be kita ko, nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios, kaip to reikalaujama pagal šias nuostatas. Vis dėlto šios ES sutarties nuostatos ir minėtas sprendimas turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos visais atvejais, kai nacionalinių bendrosios kompetencijos teismų teisėjai nesilaiko nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimų, jiems kyla drausminė atsakomybė.

- 3. Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai ar praktika, pagal kuriuos nacionaliniams bendrosios kompetencijos teismams privalomi nacionalinio Konstitucinio Teismo sprendimai, todėl jie negali savo iniciatyva netaikyti tuose sprendimuose suformuotos jurisprudencijos, nes priešingu atveju padarytų drausminį nusizengimą, nors, atsižvelgdami į Teisingumo Teismo sprendimą, mano, kad ši jurisprudencija prieštarauja ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai, SESV 325 straipsnio 1 daliai arba Sprendimui 2006/928.**

Parašai.